

ŠTEVILKA 2 / MAREC - APRIL 2015

metalurg

REVIIJA SKUPINE IMPOL

AVTOMOBILSKA INDUSTRIJA
7 ZGODOVINSKIH
AVTOMOBILOV

PRAVI IMPOLČANI
RAJKO SAGADIN:
ŽELEL
SEM SI
ZAPOSLOTITVE
V IMPOLU



**Ne smemo
pozabiti
drug na
drugega**

Peter Mlakar
motivira sodelavce

PRAZNUJEMO
20 LET:
ALCAD
KADRING
RONDAL
SIMFIN

Požrešna država

Predstavljamo primerjavo med plačami v
Impolu in plačami v slovenskem okolju.

Trajnostni razvoj

Urednica: Nina Potočnik

Katero podjetje je uspešno podjetje? Kako merimo uspeh podjetja? Kdaj vemo, da smo uspešni? Če bi gledali strogo skozi finančne kazalnike, bi rekli, da so to podjetja, ki ustvarjajo dobiček, imajo visoko dodano vrednost po zaposlenem in uspejo zagotoviti dovolj sredstev, da lahko širijo svojo dejavnost. Enostavno merljivi kazalniki, ki pa po mnenju mnogih strokovnjakov za oceno uspeha podjetja niso dovolj.

Že Albert Einstein je pred davnimi leti povedal: "Ne moremo izmeriti vsega, kar je pomembno, prav tako ni pomembno vse, kar lahko izmerimo." Tako se v zadnjem desetletju raziskovalci in ekonomisti intenzivno ukvarjajo s kazalniki, ki povedo, katero podjetje je trajnostno uspešno, torej sposobno zagotavljati uspešno poslovanje tudi v prihodnosti. Pogosto se pojmi trajnostnega razvoja vežejo tudi na podjetniško družbeno odgovornost. Uspešna podjetja definirajo številni manj merljivi kazalniki, kot so sposobnosti učinkovitega upravljanja kakovosti, varovanje okolja, visok ugled blagovne znamke, lojalnost kupcev, korporativna etika ter razvoj in zadržanje talentov. Tako tudi poslovni svet ni več črno-bel, kot je bil v času merjenja jasno merljivih kazalnikov, kot sta dobičkonosnost ali ROI (return on investment). Vse več je sivega, manj oprijemljivega, a ne manj pomembnega.

Poglejmo denimo plače zaposlenih. Če bi gledali skozi stroge oči nekoliko staromodnih finančnih okvirjev, bi lahko plače opredelili zgolj skozi strošek podjetja. Če bi ta definicija zdržala, bi se skupina Impol ravnala nekoliko neracionalno, saj so plače zaposlenih nad vsemi primerljivimi povprečji: nad državnim povprečjem, nad povprečjem regije in navsezadnje tudi nad povprečjem dejavnosti, v kateri posluje. A ker ne živimo v črno-belem svetu, tudi plače zaposlenih niso le strošek. Dobro plačani zaposleni so namreč bolj motivirani, manj pogosto v bolniškem staležu, obenem pa je manjša verjetnost, da bodo podjetje zapustili in odšli h konkurenci. Slednje se kaže tudi skozi rezultate skupine Impol, ki uspeva povečevati dodano vrednost po zaposlenem, bolniško odsotnost ohranjati pod povprečjem panoge, obenem pa se ponaša s skoraj ničelno fluktuacijo, ki izhaja iz pripadnosti in lojalnosti zaposlenih do podjetja.

Družbena odgovornost skupine se ne kaže le v odnosu do zaposlenih, saj se lahko ponašamo tudi s številnimi naložbami v okolje, z rastjo ugleda blagovne znamke in tudi vse večjo prepoznavnostjo v svetu zahtevnih proizvajalcev izdelkov iz aluminija.

Seveda smo pogosto kritični, saj se zavedamo, da bi lahko bili še boljši, a to je dobro. Ko postaneš zadovoljen s tem, kar si, nehaš verjeti v možnost napredka in obstaneš. Zato moramo ostati kritični, odprti za spremembe, uvajati izboljšave in se spoprijemati z izzivi, pri tem pa ne pozabiti na resnično pomembne vrednote, kot sta spoštovanje in razumevanje zaposlenih ter njihovega dela.

Kolofon

Urednica: Nina Potočnik

Avtorji fotografij: Nino Verdnik, Urša Zidanšek

Avtorica ilustracij: Tina Zidanšek

Grafična zasnova in prelom: Urša Zidanšek

Grafična zasnova naslovnice: Aritmija, d. o. o.

Vir fotografij: www.sxc.hu, www.freegreatpicture.com in osebni arhivi.

Tisk: Grafis, d. o. o.

Naklada: 1.000 izvodov.

Naslov uredništva: Metalurg, Trg svobode 26, 2310 Slovenska Bistrica

Elektronska pošta: nina.juhart@kadring.si

Telefon: 02/80 55 209

Nagrade v tej številki podarja Moja naložba.



Ujeli smo vas ...





3



8



10



21



24

Kazalo

Odpravili bomo ozko grlo homogenizacije
Metalurg popotnik
7 zgodovinskih avtomobilov
Intervju meseca: Peter Mlakar
20 let
Praznik dela 1. maj
Pravi Impolčani
Kaj početi med prazniki?

5
6
14
16
18
23
26
30

...PRIJATELJSTVO



Prijateljstvo
je najtežje
razložiti.
Ne naučiš se ga
v šoli. Toda če
se nisi naučil
pomena
prijateljstva,
se v življenju
resnično nič
nisi naučil.

Muhamed Ali



Trendi: izboljšave mehanskih lastnosti zlitin

Na konferenci združenja TMS (Triple M Society; M-Metals, M-Minerals, M-Materials) so strokovnjaki predstavili tudi trende razvoja industrije aluminija v Severni Ameriki

Tekst in foto: dr. Varužan Kevorkijan in dr. Peter Cvahte

Konferenca je eden najpomembnejših dogodkov za ameriško metalurško industrijo, slednje dokazuje tudi visoka udeležba. Letos naj bi se je po ocenah organizatorjev udeležilo več kot 3.500 delegatov s celega sveta, med njimi pa so prevladali udeleženci iz ZDA, ki so prihajali iz univerz, nacionalnih laboratorijev in raziskovalnih centrov ter seveda tudi iz industrijskih podjetij. Na kongresu se je veliko pozornosti namenilo recikliranju aluminija. Precej strokovnjakov je v svojih predavanjih opozorilo na preusmeritev severnoameriške avtomobilске industrije od tradicionalnega jekla k aluminijevim zlitinam in drugim lahkim kovinam. Zelo pomemben element konference je bil CO₂ odtis, ki ga ima procesna veriga izdelave avtomobilskih delov ter življenjski cikel avtomobilov na okolje. Na to temo je bilo predstavljenih kar nekaj člankov, ki so obravnavali pomembnost razvoja aluminijevih zlitin in s

tem izboljševanje naslednjih karakteristik: preoblikovalnost, utrjevanje in mehanske lastnosti. Druga smer razvoja zlitin pa nakazuje potrebo po zviševanju mehanskih lastnosti obstoječih zlitin ter napoved razvoja novih zlitin. Te trende so podprle tudi metode karakterizacije zlitin, ki so postale kombinacija kompleksnih numeričnih modelov, umerjenih in validiranih z naprednimi raziskavami z elektronskimi mikroskopi na različnih velikostnih skalah. Predstavljeni so bili različni modeli, npr. modeli molekularne dinamike, s katerimi simuliramo fenomene v materialu na atomskem nivoju (mikro modeli), prek celičnih avtomatizmov in drugih numeričnih metod, ki omogočajo študijo materiala na kristalni ravni (mezo modeli) ter simulacij preoblikovalnih modelov, kot so metode končnih elementov za študijo fenomenov na makro nivoju. Ob močnih povezavah med modeli in merilnimi tehnikami se razvijajo tudi metode, ki omogočajo kontinuirno spremljanje

ključnih parametrov procesov, med njimi tudi taljenja. Poseben poudarek je bil tudi na osnovnem dejstvu, da je za uspešno izboljšanje procesa najprej treba definirati ključne parametre in jih meriti. Le tiste, ki jih merimo, lahko izboljšujemo. Metalurgija je postala vse bolj zapletena, saj se vse bolj podrobno analizirajo fizikalna ozadja fenomenov v kovinah in njihovih zlitinah. To nam omogočajo numerični modeli, ki z rastjo procesorskih moči računalnikov postajajo vse bolj kompleksni in natančni. Tisti, ki bodo najbolj integrirali svoje znanje v numerične modele, bodo sposobni hitrejšega razvoja novih zlitin in izdelkov, s čimer bodo postavljali standarde v razvoju in krojili dogajanje na trgu. V Impolu že imamo beležene procesne parametre posameznih procesov in čas je, da jih povežemo v procesne verige in nadgradimo s stohastičnimi numeričnimi modeli.

Pohvalno



Brez nepravilnosti

Skupina Impol, natančneje **Impol FT, d. o. o.**, je bil deležen izrednega inšpekcijskega pregleda zaradi domnevnih nepravilnosti na področju delovno-pravnih razmerij. Inšpekcija je ugotovila, da pri delu z zaposlenimi ni prišlo do nobenih nepravilnosti in zavrгла obtožbe.



Usposabljam se!

V aprilu sta bili izvedeni dve **delavnici za vodje**, v katerih so vodje nadgradili svoje znanje s področja delovnega prava, varstva in zdravja pri delu ter mehkih veščin razvoja zaposlenih. Aktivno poteka tudi prenos znanja med posameznimi oddelki, tako so se komercialisti boljše seznanili s proizvodnjo Impola FT.



Zmagovalci turnirja

Na letošnjo pustno in valentinovo soboto se je odvil prvi turnir v taroku DPZ Impol, ki se ga je udeležilo 18 tekmovalcev. V igri, ki je trajala 5 ur, je zmagal Beno Žbogar, drugi je bil Franc Justinek, tretji pa Žiga Tramšek. Vsem udeležencem iskrene čestitke!



Čestitamo!

V teh dneh bo dopolnil **50 let** naš sodelavec **Robi Mohorko**. Vse najboljše in še mnogo zdravih, srečnih let ter obilo uspehov pri organiziranju vsakoletne ekskurzije mu želimo sodelavci iz Impola 2000.

Skupina Impol na 6. mestu

Impol se je tudi v 2014 uvrstil med največje izvoznike

Tekst: Urša Zidanšek

Na lestvici največjih slovenskih izvoznikov leta 2014, ki jo je objavilo Delo, se skupina Impol postavlja ob bok največjih slovenskih podjetij. Impol (464 milijonov evrov izvoza) s šestim mestom sledi Krki (na prvem mestu z 1,1 milijarde evrov izvoza), Gorenju (na drugem mestu z dobro milijardo evrov), Leku, Revozu in skupini Sij. V deseterico so se poleg Impola uvrstili še koncern Kolektor, BSH Hišni aparati, d. o. o., Julon in skupina Hidria.

Na lestvico so pri Delu uvrstili 129 podjetij, ki so ustvarila izvoz nad 1,3 milijona evrov. Več kot 70 odstotkov jih je lani povečalo izvoz.

Po podatkih Urada vlade za makroekonomske analize in razvoj (Umar) je v letu 2014 izvoz v višini 23.049 milijarde evrov dosegel že skoraj 76 odstotkov BDP, kar je dve odstotni točki več kot leto prej. Izvoz je za Slovenijo in naše gospodarstvo zelo pomemben, podatki kažejo, da približno 100 največjih izvoznikov ustvari polovico celotnega izvoza.

	Podjetje/skupina	Delež izvoza v prodaji (v %)	Izvoz (v EUR)
1	Skupina Krka	93	1.113.585
2	Skupina Gorenje	85	1.063.153
3	Skupina Lek	96	982.003
4	Revoz, d. d., in Renault sas SI	99	837.165
5	Skupina Sij	86	610.308
6	Skupina Impol	95	464.013
7	Koncern Kolektor	84	274.657
8	BSH Hišni aparati, d. o. o.	91	245.658
9	Julon, d. o. o.	97	227.777
10	Skupina Hidria	89	220.000

V 2015 krenili še uspešneje

Po zadnjih znanih podatkih je Slovenija februarja izvozila za 1,868 milijarde evrov blaga, kar je pet odstotkov več kot leto prej. Uvoz se je povečal za 4,6 odstotka, in sicer na 1,866 milijarde evrov. V prvih dveh mesecih skupaj se je slovenski izvoz v primerjavi z letom prej povečal za 1,9 odstotka na 3,664 milijarde evrov, uvoz pa za 2,2 odstotka na 3,645 milijarde evrov.

Vir: www.delo.si



Vrednost delnic

Tekst: Darja Spindler

Znani so podatki o nerevidirani knjigovodski vrednosti delnice družbe Impol 2000, d. d. Knjigovodska vrednost delnice po zadnjem mesečnem obračunu v letu 2015 znaša 50,00 evra, knjigovodska vrednost delnice, ugotovljena iz konsolidirane bilance stanja skupine Impol (izključen kapital manjšinskih lastnikov), pa znaša 97,14 evra.

Dosežena povprečna prodajna cena delnice družbe Impol 2000, d. d., v obdobju od 1. januarja do 31. marca 2015 je bila 9,05 evra.

Odpravili bomo ozko grlo homogenizacije

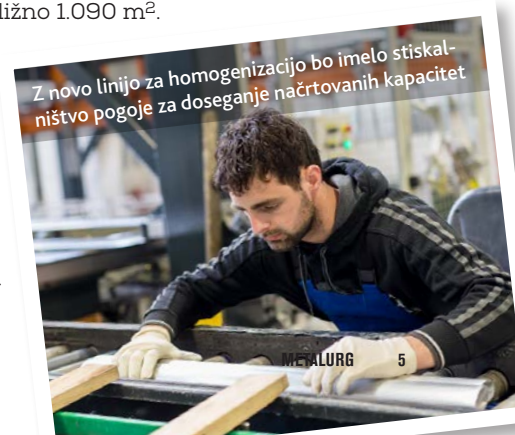
V 2016 načrtujemo zagon nove linije

Tekst: Uroš Kovačec

V okviru projekta Povečanje homogenizacijskih kapacitet skupine Impol je treba zadostiti vsem količinskim in kakovostnim pogojem doseganja strategije stiskalniških kapacitet. Tega pa z obstoječo zasedenostjo homogenizacijske linije za toplotno obdelavo drogov ni mogoče doseči. Pri snovanju nove, bolj optimalne rešitve strojne opreme za homogenizacijo drogov, so bile preučene možnosti za izgradnjo celotne tehnološke linije (kontinuirna peč, turbo-hladilna komora, ultrazvok, žaga, rampe ...), s celovito sistemsko podporo programske logike delovanja ter njenih zahtevnih medsebojnih sistemskih povezav. Na lokaciji obstoječe črpalke se tako predvideva postavitev nove hale, površine približno 1.090 m².

V sklopu projekta načrtujemo tudi izgradnjo dodatnega regalnega skladišča drogov (v fazi 2).

Po končani naložbi bo mogoče v proizvodnem procesu livarna shomogenizirati dodatnih 25.000 ton drogov oziroma skupaj približno 100.000 ton drogov letno. Poskusno proizvodnjo načrtujemo marca 2016. Več o tem boste lahko prebrali v naslednjih številkah Metalurga.



Atlanta, ZDA: Svetovno znana pijača Coca-Cola aprila praznuje 100 let, odkar je pijačo možno kupiti v embalaži iz aluminija, ki ima obliko steklenice. Korporacija bo obletnico obeležila s posebej za to priložnost narejeno omejeno serijo aluminijevih stekleničk, ki jo pripravljajo v sodelovanju s Francozi in z Nemci. Na voljo bo deset različnih stekleničk, motivi na vsaki pa bodo povzemali eno desetletje Coca-Cole.



Washington, ZDA

Hillary Clinton je potrdila, da bo leta 2016 kandidirala za prvo predsednico v zgodovini Združenih držav Amerike. Nekdanja državna sekretarka je tako uresničila napovedi in pričakovanja. Bomo po prvem temnopoltem predsedniku ZDA sedaj videli še prvo žensko na tem mestu?



Stanford, ZDA: Kot kaže, bodo naše pametne telefone kmalu polnile baterije, narejene iz aluminija. Kot obljublja razvijalci s stanfordske univerze, se bo takšna baterija sposobna napolniti v samo 60 sekundah. Prav tako bo bolj prijazna do okolja, kot so sedanje litij-ionske baterije in alkalne baterije, saj jo bo moč uporabljati še in še in še.



Panama: Po več kot pol stoletja sta se v Panami srečala predsednika Združenih držav Amerike in Kube. Zavzela sta se za medsebojno spoštovanje, čeprav se oba zavedata, da bodo razlike v političnih pogledih obeh držav ostale. Gre za prvo formalno srečanje držav, ki sta začeli izboljševati odnose decembra lani, ko sta si izmenjali zapornike.

Metalurg popotnik



London, Velika Britanija: Če ste se kdaj spraševali, kako bi izgledala najlepši moški in ženska na svetu, vam sedaj ponujamo odgovor. Britanci so s pomočjo računalniškega programa za konstrukcijo obrazov sestavili najlepši moški in ženski obraz. Seveda gre za britanski vidik lepote, saj so bili vsi sodelujoči Britanci. A ne glede na to – sta vam všeč?



Triglavski narodni park, Slovenija: Slovenija, od kod lepote tvoje? Da je naša dežela resnično lepa, pove vsak, ki nas obišče. Morda se tega še najmanj zavedamo mi sami. Konec marca smo potrditev dobili tudi s strani britanskega časnika The Guardian, ki je sestavil lestvico desetih najlepših evropskih narodnih parkov, kamor so uvrstili tudi naš Triglavski narodni park.



Pariz, Francija: 69-letni Francoz je imel hudo srčno okvaro, zato je postal drugi pacient, kateremu so presadili umetno srce francoskega podjetja Carmat. Operacijo so uspešno izvedli avgusta lani. Francoz, ki ostaja anonimen, se več mesecev po operaciji počuti odlično, pravi le, da ne sme pozabiti zamenjati baterij.



Kairo, Egipt: Egipt bo gradil novo prestolnico. Nova »zelená« prestolnica, ki bo stala vzhodno od Kaira in kamor bodo preselili vladne ustanove, parlament in veleposlaništva, bo imela 10.000 kilometrov cest in 200 kilometrov železniških prog. V njej bo živel pet milijonov ljudi, zagotovila pa bo deset milijonov delovnih mest.



Cottesloe Beach, Avstralija: »Je močan, lahek, ne rjavi in se sveti« – tako so aluminij opisali umetniki, ki so ga letos uporabili za umetnine na vsakoletni razstavi, imenovani Skulpture ob morju, ki je potekala v Avstraliji od 6. do 23. marca. Aluminij je donirala družba Alcoa, letos pa je iz njega izdelovalo umetnine pet avstralskih umetnikov.

8 MITOV O VITKI PROIZVODNJI

Vitka proizvodnja se ukvarja z optimizacijo delovnih procesov ali z drugimi besedami: kako z manj truda narediti več. Koncept vitkosti je razvila Toyota in se je zaradi uporabnosti razširil v podjetja po vsem svetu. V zadnjem desetletju se je za vitkost zagrela tudi industrija aluminija.

Tekst: Nina Potočnik

MIT #1

Uvajanje vitke proizvodnje pomeni zmanjševanje števila zaposlenih.

DEJSTVA

Uvajanje vitke kulture v podjetje pravzaprav zahteva več sodelovanja od zaposlenih in sistematično spremljanje in vrednotenje njihovega prispevka. Največja neumnost bi bila, da bi podjetje ob uvajanju izboljšav, ki so jih predlagali zaposleni, zmanjšalo število zaposlenih. Kdo bi potem sploh želel sodelovati?!



Vitkost se gradi s pomočjo vseh zaposlenih

MIT #2

Vitka proizvodnja je primerna za podjetja s kosovno in ne za tista s procesno proizvodnjo.

DEJSTVA

Principi vitkosti se vpeljujejo v različne vrste organizacij, med drugim tudi v tiste, ki se ne ukvarjajo s proizvodnjo (npr. pisarne, bolnišnice, storitvena podjetja ipd.). Naporji so usmerjeni v to, da se izdelek hitreje izdelava brez dodatnih izgub, kar pripomore k povečanju zadovoljstva kupcev. Vzpostavitev vitke proizvodnje lahko zasledimo tudi pri naših konkurentih.

MIT #3

Vitka proizvodnja se lahko uvaja le na Japonskem, pri nas to ni mogoče zaradi drugačne kulture ljudi.

DEJSTVA

Principe vitkosti uvajajo različna podjetja po vsem svetu, pri čemer je slednje v določenih kulturah lažje. Narode pogosto označujemo stereotipno, npr. Nemci so strogi, Italijani mamini sinčki, Španci vročekrvni, Japonci marljivi ipd. Dokazano je, da so določene lastnosti med nekaterimi narodi bolj izražene kot med drugimi, vendar to ne pomeni, da je narodova kultura močnejša od organizacijske kulture. Dokaz tega so številne multinacionalke, ki uspevajo enak sistem dela vpeljati v različne enote po svetu. Na organizacijsko kulturo namreč vplivajo tudi številni interni dejavniki: organizacijska struktura, način obravnavanja zaposlenih, tehnični postopki, simboli, zgodbe, znanja in vedenje vodstva. Če je vodstvo v celoti predano uvajanju vitkosti, potem mu bo to uspelo ne glede na geografsko lokacijo podjetja. Dokaz je tudi seznam desetih najbolj vitkih podjetij na svetu, med katerimi so Toyota, Ford, John Deere, Parker Hannifin, Textron, Illinois Tool Works, Intel, Caterpillar Inc., Kimberley-Clark Corporation in Nike. Med naštetimi podjetji ima sedež na Japonskem samo Toyota.

MIT #4

Uvajanje vitkosti pomeni, da bodo vsi morali delati več.

DEJSTVA

Vitka proizvodnja se ukvarja s tem, kako z manj truda narediti več ali z drugimi besedami, kako delati bolj učinkovito z manj izgubami. Slednje pomeni, da delo postopoma postaja enostavnejše in tudi bolj učinkovito.



Z vitkostjo lahko zaposlenim olajšamo delo

MIT #5

Vitka proizvodnja je primerna za podjetja z masovno serijsko proizvodnjo.

DEJSTVA

Koncept vitke proizvodnje je vzpostavila Toyota ravno zaradi tega, ker je bila zaradi zahtev japonskega trga primorana izdelovati večje število različnih avtomobilov in hitro prilagajati proizvodnjo različnim tipom izdelkov. V primerjavi s Fordom, ki je bil v začetku 20. stoletja vodilni izdelovalec avtomobilov, si Toyota ni mogla privoščiti izdelave enega samega tipa avtomobila in nato za pol leta zapreti proizvodnjo in pripraviti vse potrebno za drug model. Vsekakor pa drži, da je vzpostavitev principov vitkosti enostavnejša v serijski proizvodnji.



Uspešnost pomeni, da delamo prave izdelke, učinkovitost pa, da jih delamo na pravi način

MIT #6

Vitka proizvodnja zagotavlja uspešno poslovanje podjetja.

DEJSTVA

Najprej je treba razumeti razliko med uspešnostjo in učinkovitostjo. Uspešnost pomeni, da delamo prave izdelke. Slednje je predvsem strateški pojem in je povezan s pravilnim tržnim pozicioniranjem, razvojem izdelkov, ki jih trg potrebuje, in vzpostavljanjem konkurenčne prednosti. Učinkovitost pa pomeni, da delamo stvari na pravi način ali z drugimi besedami, da za proizvodnjo izdelkov porabimo optimalen obseg virov in časa. Vitka proizvodnja se ukvarja predvsem z izboljšanjem učinkovitosti poslovanja in seveda lahko pripomore k izboljšanju poslovnega rezultata, vendar ob pogoju, da je podjetje uspešno.

MIT #7

Vitke proizvodnje ni potrebno uvajati, saj se že vsi sami po sebi obnašamo vitko.

DEJSTVA

Če bi slednje držalo, potem sistematično uvajanje vitkosti v podjetja ne bi prinašalo nobenih rezultatov. Naslednji primeri uvajanja kažejo nasprotno:

- Vodstvo Hidrie je leta 2009, ko je avtomobilsko industrijo zajela kriza, sprejelo dolgoročno zavezanost k uvajanju vitke proizvodnje in odpravljanju vseh izgub. Izračunali so, da jim vitka proizvodnja že po treh letih prinaša prihranke v višini 1,5 odstotka vrednosti prodaje, vložki v proizvodno logistiko pa znašajo desetino prihrankov.
- Proizvajalec aluminijevih izdelkov Capral je z uvedbo vitke proizvodnje v avstralski tovarni prihranil 80.000 dolarjev letno pri skladiščenju scrapa in povečal produktivnost za 30 kg na uro dela. Posledično jim je uspelo doseči 800 dni brez delovne nezgode.
- Rusal je s pomočjo uvajanja metod vitke proizvodnje zmanjšal stroške zalog za 30 odstotkov, zmanjšal število orodij za 23 odstotkov in povečal produktivnost za osem odstotkov.

MIT #8

Vitka proizvodnja povečuje stres na delovnem mestu.

DEJSTVA

Delno ta mit drži, saj je uvajanje sprememb stresno. Zaposleni spremenjen način dela, drugačne naloge in zahteve na začetku sprejmejo z zadržki, vendar kmalu ugotovijo, da je ta način dela do njih bolj prijazen. Filozofija vitke proizvodnje temelji na tem, da delavci na strojih (linijah) najboljše poznajo svoje delo, zato se jih aktivno vključuje v procese sprejemanja odločitev. Prav tako lahko sodelujejo pri postavljanju ciljev in spremljanju rezultatov. Če je vitka proizvodnja pravilno vpeljana, lahko izboljša tok dela, zmanjša obremenjenost zaposlenih in poveča možnosti kariernega razvoja.



Kratkoročno uvajanje vitkosti prinaša spremembe, kar povečuje stres na delovnem mestu. Dolgoročno se obremenjenost zaposlenih zmanjša.

Vitkost naše konkurence

Alcoa Business System

Sistem temelji na treh temeljnih principih:

- Izdelava za uporabo: Sistem je razvit v sodelovanju s kupci in temelji na naslednjih orodjih: proizvodnja enega izdelka naenkrat, skladnost proizvodnje z nabavo, proizvodnja brez napak, minimizacija stroškov in varnost pri delu.
- Zmanjševanje izgub: Iskanje in takojšnje reševanje problemov na mestu nastanka problema, nenehne izboljšave kakovosti in hitrosti procesa.
- Povezanost ljudi v sistem: Aktivno sodelovanje delovnih timov pri prehodu iz miselnosti "naredimo za zalogo" v "naredimo in takoj prodamo naprej". Ljudje sodelujejo pri izboljšavah glede obvladovanja stroškov, izboljšanja kakovosti in povečanja hitrosti.

Constellium Lean Transformation

Pri vzpostavljanju sistema se usmerjajo na povečanje zavzetosti zaposlenih, izboljšanje zadovoljstva kupcev in doseganje operativne učinkovitosti. Vsaka usmeritev se ukvarja z naslednjimi področji: okolje in varstvo pri delu, prispevek vodstva k razvoju zaposlenih, kakovost in točnost dobav, učinkovitost proizvodne opreme ter spremljanje proizvodnje in operacij.

One Novelis

Novelis je razvil sistem, ki pripomore k pospeševanju konsistentnosti in standardizacije dela in upravljanja procesov. Vpeljali so sisteme upravljanja s talenti in tako zmanjšali regionalne razlike med upravljanjem z zaposlenimi. Na procesnem nivoju so sistematično začeli vpeljevati principe vitke proizvodnje, standardizirali prakse za varnost in

zdravje pri delu ter varovanje okolja in razvili nove načine za povečanje učinkovitosti tovarn in izboljšanje dela s kupci.

Rusal Business System

Zajema sistem aktivnosti, organizacije in upravljanja, ki temelji na principih in orodjih vitke proizvodnje z namenom maksimiziranja učinkovitosti in povečanja sodelovanja zaposlenih pri uvajanju nenehnih izboljšav. Uporabljajo naslednja orodja: 5S, vizualizacija, opis procesa, standardizacija dela in tehnologije, just-in-time, učinkovito vzdrževanje strojev, statistično obvladovanje procesov in enostavno krmiljenje strojev. Organizacija dela temelji na majhnih delovnih skupinah, ki imajo zastavljene cilje, ki se redno spremljajo. Izvajajo redne timske sestanke in spremljajo njihovo delo ter napredek.

Požrešna država

V Sloveniji so plače močno obdavčene, kar bremeni zaposlene in tudi podjetja

Tekst: Nina Potočnik

Plača zaposlenih v skupini Impol je sestavljena iz naslednjih postavk:

Osnovna plača	Osnovna plača predstavlja fiksni del plače in je določena glede na zahtevnost dela, za katerega je zaposleni sklenil pogodbo o zaposlitvi.
Napredovanje	Z napredovanjem na delovnem mestu ima lahko zaposleni začasno tudi višjo osnovno plačo.
Dodatek za delovno dobo	Zaposlenemu pripada dodatek za delovno dobo v višini 0,5 odstotka od osnovne plače za vsako dopolnjeno leto delovne dobe.
Dodatek za delovno dobo pri delodajalcu	Zaposlenemu pripada za vsako leto delovne dobe pri delodajalcu dodatek v višini 0,2 odstotka.
Dodatki za delo v delovnem času, ki je manj ugoden	Zaposlenim, ki delajo v delovnem času, ki je manj ugoden (delo v popoldanski izmeni, nočno delo, nadurno delo, delo ob nedeljah in drugih prostih dnevih po koledarju za triizmensko delo, delo na praznike, delo v štirih izmenah), pripadajo dodatki za delo v manj ugodnem delovnem času.
Dodatek za delovno uspešnost	V skupini Impol zaposleni prejmejo stimulacijo na podlagi uspešnosti: • stimulacija za uspešnost skupine, ki je sestavljena iz stalnega projektnega dodatka in variabilnega dela stimulacije (SDU), • stimulacija za uspešnost posameznika (PDU).
Plačilo za poslovno uspešnost	Pogoji za izplačilo plačila za poslovno uspešnost (13. plača) se določijo vsako leto na začetku.
Dodatki za neugodne vplive delovnega okolja	Do dodatkov so skladno s posebnim pravilnikom upravičeni zaposleni, ki opravljajo delo v neugodnih vplivih delovnega okolja glede na oceno tveganja (toplotno okolje, hrup ipd.).
Projektni dodatek	Prejmejo ga zaposleni, ki ob rednih delovnih obveznostih opravljajo tudi projektno delo.
Projektni dodatek za fleksibilni delovni čas	Pripada zaposlenim, ki zagotavljajo nemoteno delovanje proizvodnega procesa z manj izvajalci v času odmora za malico.



Zgodba z naslovnice



Plus in minus

Zaposlenim v Sloveniji pripada tudi povračilo stroškov v zvezi z delom in povračilo stroškov za prehrano med delom (zagotavlja delodajalec oziroma mora nuditi prehrano med delom), povračilo stroškov za prevoz na delo in z dela ter povračilo stroškov, ki jih ima zaposleni pri opravljanju določenih del in nalog na službenem potovanju.

K znesku neto plače se zaposlenim v skupini Impol prištejejo še pripadajoče povračilo potnih stroškov in razlika do neobdavčenega zneska za prehrano med delom, odšteje pa se znesek, ki si ga posameznik (če se je tako odločil) nameni za dodatno pokojninsko zavarovanje ali prostovoljno zdravstveno zavarovanje. Od prejemkov plače se lahko odštejejo tudi drugi odtegljaji (npr. obroki za kredite, lizinge ipd.).

Neto, bruto in bruto bruto

Zaposlene pretežno zanima neto znesek, ki ga prejmejo, delodajalce pa končni strošek, ki ga imajo z zaposlenim. Tabela kaže, da je med prejemkoma precejšnja razlika.

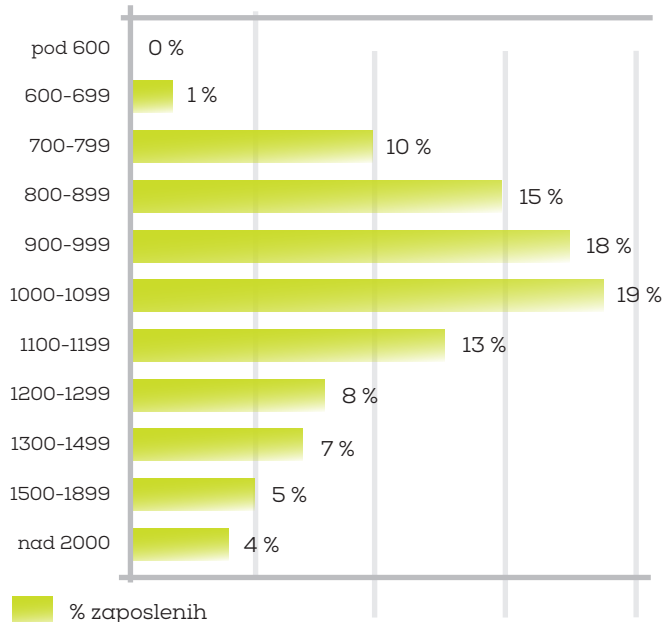
Za lažjo ponazoritev spodnja tabela prikazuje informativni izračun neto, bruto in bruto bruto plače.

Plača	minimalna plača	povprečna plača	nadpovprečna plača
Neto	561,46 EUR	1.000 EUR	2.000 EUR
Bruto	790,73 EUR	1.498,52 EUR	3.464,74 EUR
Bruto bruto plača – celotni strošek delodajalca	918,04 EUR	1.739,78 EUR	4.022,56 EUR

Razporejenost plač

Tabela prikazuje razporejenost plač v skupini Impol. Največji delež zaposlenih (19 odstotkov ali slaba petina) prejema neto plače v višini med 1.000 in 1.100 evrov, 18 odstotkov pa jih prejema plače med 900 in 1.000 evrov. Plače, nižje od 700 evrov, prejme odstotek zaposlenih. V nasprotju se v Sloveniji večina zaposlenih uvršča na dno plačne distribucije, saj dve tretjini zaposlenih prejemata plačo, nižjo od slovenskega povprečja, ki znaša približno 1.000 evrov. Več kot polovica zaposlenih v Sloveniji prejema plačo, ki je nižja od 900 evrov neto. V skupini Impol prejema plačo, ki je nižja od slovenskega povprečja (torej nižja od 1.000 evrov), 44 odstotkov zaposlenih.

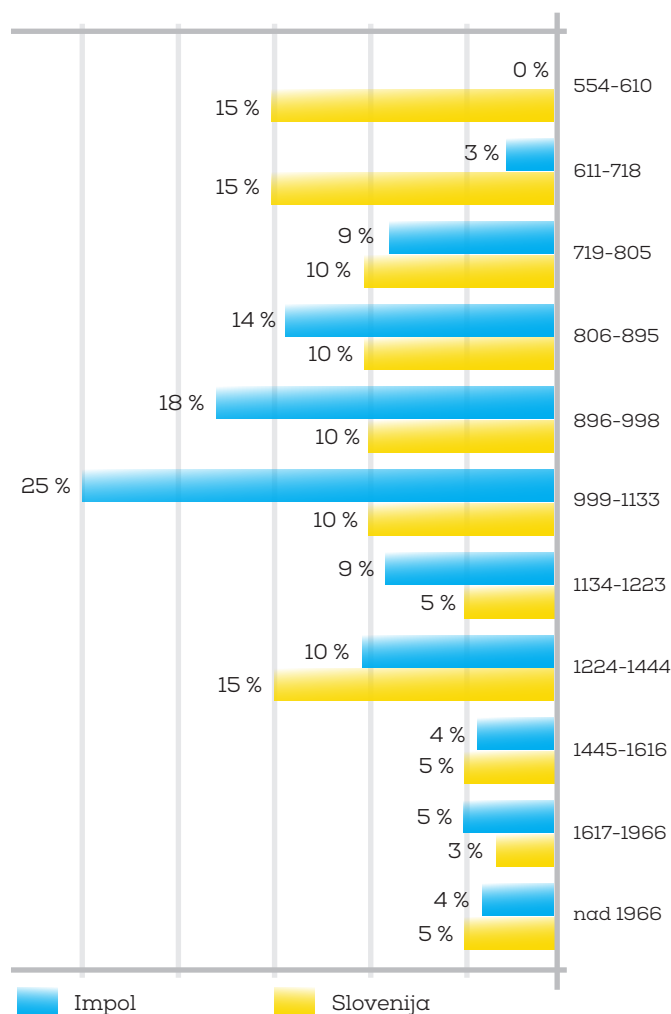
Graf: razporejenost plač v skupini Impol



Primerjava z razporeditvijo plač v Sloveniji

Statistični urad RS je objavil razporejenost osebnega dohodka zaposlenih na podlagi podatkov o prejeti plači v letu 2012. Pri podatkih Statističnega urada je bilo prebivalstvo razporejeno na dvajset enakih delov in tako so izračunali, kako so dohodki razporejeni. Mi smo razrede združili zaradi večje preglednosti in tem podatkom dodali Impolovo statistiko. Primerjava kaže, da Impol predvsem izstopa v srednjih plačnih razredih, saj tovrstno plačo prejema bistveno višji odstotek zaposlenih kot v slovenskem povprečju. Med prejemniki najnižjih plač Impolovih zaposlenih ni, prav tako jih precej nižji odstotek prejema plače, ki so nižje od 718 evrov. Po drugi strani pa nižji odstotek zaposlenih v skupini Impol v primerjavi z zaposlenimi v Sloveniji prejema plače, ki so višje od povprečja. Neto plačo, ki je višja od 1.223 evrov, prejema 30 odstotkov zaposlenih v Sloveniji in 21 odstotkov zaposlenih v skupini Impol.

Graf: primerjava razporejenosti neto plač med zaposlenimi v Sloveniji in zaposlenimi v skupini Impol





Primerjava plač v evrih

Leto 2014 – povprečje	Neto	Bruto
Povprečna slovenska plača	1.005,41	1.540,25
Povprečna plača v predelovalni industriji (dejavnost C25.500)	1.098,89	1.676,01
Povprečna plača v Podrafski regiji	929	1.404
Povprečna plača v predelovalni industriji v Podrafski regiji	865	1.293
Skupina Impol	1.205	1.844

Delodajalca, ki zaposlenim nameni regres v maksimalnem neobdavčenem znesku in izplača 13. plačo, stane zaposleni, ki prejema povprečno plačo, skoraj enkrat toliko, kot je njegov prejemek. Če bi bili nekoliko ironični, bi lahko rekli, da polovico delamo za sebe, polovico pa za državo. Pri tem ne smemo pozabiti, da ima delodajalec z zaposlenim dvakrat tolikšne stroške, kolikor so visoki prejemki, pri čemer je treba upoštevati še strošek malice in prevoza, ki v izračun nista všteta.

Zaposleni, ki zasluži 1.000 evrov neto plače, delodajalca stane 1.740 evrov brez upoštevanja stroškov za prevoz in malico



Minimalna plača

V Sloveniji minimalna plača trenutno znaša 790,73 evrov bruto, kar ob predpostavki, da zaposleni nima vzdrževanih članov, lahko zneske 604 evrov neto. Slovenska minimalna plača je sicer višja od minimalne plače novo pridruženih članic EU. Na Poljskem, denimo, minimalna plača znaša 52 odstotkov, na Slovaškem 48 odstotkov, na Češkem pa 42 odstotkov slovenske. Mnogi podjetniki opozarjajo na tovrstne razlike v plačah, ker bi jim državna plačna politika onemogočala konkurenčni nastop na globalnem trgu. Kje se skriva rešitev? Le upamo lahko, da ne v dejanskem zmanjševanju minimalne plače, ki – bomo realni – ob današnji višini ne zadošča za normalno preživetje. Slednje opozarjajo tudi avtorji študije Kazalniki blaginje v Sloveniji, ki ugotavljajo, da se povečuje delež

aktivnega prebivalstva, ki kljub zaposlitvi živi v revščini. Če bomo želeli zagotavljati normalen standard življenja, bo treba povečati učinkovitost dela in predvsem delati prave stvari, takšne, ki jih konkurenca s podplačanimi zaposlenimi ne bo ne znala, ne zmogla.

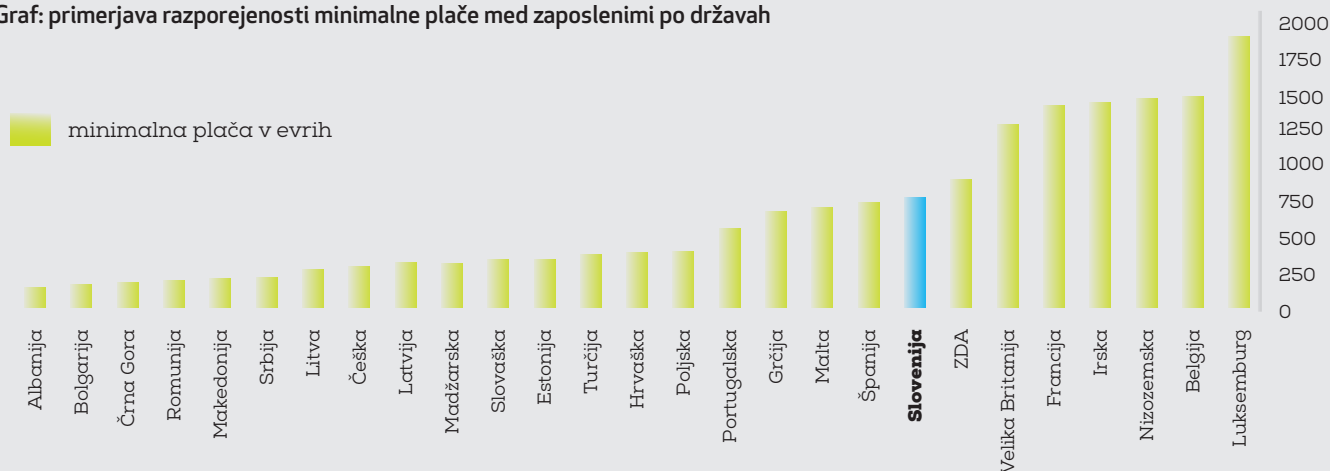
Ali ste vedeli?

V Sloveniji prejema minimalno plačo kar 48.000 zaposlenih.

Mnogi prejmejo enako plačilo ne glede na težje pogoje dela, kot so na primer nočno delo ali delo v izmenah.

Graf: primerjava razporejenosti minimalne plače med zaposlenimi po državah

minimalna plača v evrih



7 zgodovinskih avtomobilov za industrijo aluminija

Danes je aluminij za jeklom drugi najpomembnejši material za izdelavo avtomobilov. Pot do povečane uporabe aluminija pri izdelavi avtomobilov ni bila enostavna, vendar so predani razvijalci s pomembnimi odkritji in z inženirskimi podvigi aluminiju priborili njegov prostor v proizvodnji avtomobilov. Pogledimo si, kateri avtomobili se uvrščajo na lestvico najpomembnejših v svetu aluminija.

Tekst: Nina Potočnik



1. Prvi športni avtomobil

Izdelovalci avtomobilov so prvič začeli uporabljati aluminij pred več kot 100 leti. V tistem času je bil aluminij relativno nova in slabo raziskana kovina, vendar je zaradi svoje nizke teže in odpornosti na korozijo pritegnil pionirje v avtomobilski industriji. Prvi športni avtomobil je imel okovje iz aluminija in so ga predstavili na sejmu v Berlinu že davnega leta 1899. Prvi motor z aluminijevimi deli je predstavil Carl Benz leta 1901. Obetavni začetki se niso odražali v masovni proizvodnji avtomobilov, ki se je pričela na začetku 20. stoletja, saj je imel previsoko ceno, hkrati pa so bile aluminijeve mehanske in kemične lastnosti v tem času precej slabo raziskane.



2. Buick 215

Prve podrobne raziskave o lastnostih aluminija se je lotilo britansko podjetje Land Rover. Land Rover je leta 1961 trgu predstavil model Buick 215, ki je imel motor z osmimi cilindri, izdelanimi iz aluminija. Motor je tehtal samo 144 kilogramov, kar je pomenilo velik napredek. Zaradi odličnih rezultatov se je vse več proizvajalcev športnih in tekmovalnih avtomobilov odločilo za uporabo aluminija. Aluminij so začeli uporabljati tudi proizvajalci formule 1.

3. Audi A8

Leta 1994 je Audi presenetil svoje konkurente in na trg lansiral model Audi A8, ki je imel ogrodje v celoti izdelano iz aluminija. S tem so uspeli zmanjšati težo vozila za 239 kilogramov. V nadaljevanju so ogrodje v celoti iz aluminija izdelali tudi pri naprednem modelu A2.

4. Mazda: model RX-8

Novi model je zanimiv zaradi kombinacije aluminija in jekla, ki sta varjena skupaj, česar v preteklosti ni zmozel nihče. S tem izumom je Mazda omogočila širitev souporabe aluminija in jekla pri proizvodnji avtomobilov.

5. Jaguar XK model

Prednost, ki jo prinaša Jaguarjev model, je povezano telo avtomobila, ki je v celoti izdelano iz aluminija.





6.

6. BMW 5

Inženirji so izdelali novo serijo, ki je bila sestavljena v večji meri iz aluminijevih delov. Za povečano uporabo aluminija so se odločili zaradi potrebe po zmanjševanju teže avtomobila, obenem pa so z enakomernejšo porazdelitvijo teže med osmi izboljšali vozne lastnosti avtomobila.

7. Ford F-150

Letošnje leto je Ford na Severnoameriški mednarodni razstavi prejel nagrado za poltovornjaka leta. Njegovo vozilo ima okvir v celoti narejen iz aluminija in je prvo večje vozilo, ki uporablja aluminij v tolikšnem deležu. Odločitev za uporabo aluminija je pojasnil CEO podjetja Ford Alan Mulally z besedami: »Aluminij je trdnější in močnejši od jekla. Aluminij bo prednostni Fordov material pri razvoju v prihodnje.« Po napovedih naj bi do leta 2025 več kot 75 odstotkov poltovornjakov imelo ogrodje izdelano iz aluminija. »Prehod uporabe aluminija iz trga luksuznih vozil v masovno potrošništvo je zelo pozitivna novica za industrijo aluminija, še posebej zato, ker gre za vozila z večjo površino,« je potencialen porast uporabe aluminijeve pločevine komentiral prvi mož Alcoa Klaus Kleinfeld.



7.

Zakaj aluminij?

Aluminij konstantno raste v deležu uporabe v avtomobilski industriji. Proizvajalci pri uporabi prepričajo naslednji argumenti:

- 1. Recikliranje v rekordnem deležu:** Po preteku življenjske dobe avtomobila se v povprečju reciklira kar 90 odstotkov aluminijevih sestavnih delov. Recikliranje ene tone aluminija prihrani energijo v obsegu 21 sedčkov nafte.
- 2. Energetska učinkovitost:** V primerjavi s tradicionalnimi jeklenimi vozili lahko vozila iz aluminija prihranijo pri uporabi nafte in njenih derivatov. Pri uporabi aluminija lahko proizvajalci zmanjšajo težo sestavnih delov za kar 50 odstotkov.
- 3. Varnost:** Aluminij lahko v primerjavi z jeklom absorbira kar dvakrat toliko energije pri trku.

Evropski proizvajalci so za jeklo

Iz Amerike sicer prihajajo obetavne novice o rasti aluminija v avtomobilski industriji, nasprotno pa razvojne poti evropskih proizvajalcev mečejo temno luč na optimistične napovedi. Tekma med jeklom in aluminijem v avtomobilski industriji traja že skoraj stoletje. Čeprav je jeklo nesporno na prvem mestu, ga aluminij od naftne krize v sedemdesetih letih 20. stoletja vztrajno dohiteva in mu konstantno odžira tržni delež.

Aluminijeve prednosti pred jeklom so: nižja teža, večja nosilnost, manjša poraba goriva in manjše emisije v zrak, manjši stroški vzdrževanja, odpornost na korozijo in neskončna možnost recikliranja. Industrija jekla se na grožnje aluminija vsekakor ne odziva pasivno. V zadnjem desetletju je tako namenila veliko energije v razvoj novih specialnih jekel, ki lahko po mehanskih lastnostih vse bolj konkurirajo aluminiju. Razvili so jekla, ki povzročajo manj emisij v času proizvodnje kot aluminij, izboljšali so mehanske lastnosti in utrdili primaren položaj jekla v izdelavi podvozja in z razvojem novih materialov povečali možnosti recikliranja.

Prednosti visoko trdnostnih jekel prepoznava predvsem evropski proizvajalci avtomobilov. Volkswagen, ki je tretji največji proizvajalec avtomobilov na svetu, je pri izdelavi novega Golfa uporabil posebno tanjše jeklo, ki je dosegalo šestkratno trdnost klasičnega jekla in s tem zmanjšal težo avtomobila za 100 kilogramov. Za povečano uporabo jekla se je odločil tudi Ford pri modelu Fiesta, uporabo ultra močnega jekla v svojih modelih napoveduje tudi Nissan. Napovedi kažejo, da se bo uporaba naprednih jekel do leta 2025 podvojila. Temeljna prednost, ki jo ima jeklo pred aluminijem, je cena. »Zmanjšanje teže avtomobila za kilogram s pomočjo uporabe specialnih jekel stane približno en evro, medtem ko je zmanjševanje teže s pomočjo uporabe aluminija štirikrat dražje,« je pojasnil Armin Plath, Volkswagnov vodja razvoja materialov.

Primat v avtomobilski industriji ima nedvomno jeklo, ki predstavlja kar 60 odstotkov teže povprečnega avtomobila, medtem ko je delež aluminija v povprečnem avtomobilu samo 8 odstoten. Jeklo bo zagotovo branilo svoj položaj tudi v prihodnje, in sicer predvsem s pomočjo razvoja novih naprednejših materialov. Strokovnjaki s področja aluminija sicer opozarjajo, da obstajajo omejitve, do katerih je še možno izboljšati karakteristike jekla. Kljub temu pa lahko povečanje uporabe jekla v evropskih avtomobilih napoveduje tudi dogajanje v ostalih delih sveta, kar bi lahko ogrozilo rast uporabe aluminija v prihodnosti. »Prihodnost si bodo zagotovili tisti materiali, ki bodo vzeli usodo v svoje roke in z inovativnostjo dosegli izboljšanje ključnih lastnosti,« je prepričan Bernard Gilmont, direktor za avtomobilsko industrijo in transport v European Aluminium Association.





Intervju meseca: Peter Mlakar, vodja vzdrževanja in proizvodnje v Stampalu SB

Delovne navade mi je privzgojilo otroštvo na kmetiji

Tekst: Urša Zidanšek

Peter Mlakar je med svojimi sodelavci poznan po jasnih zahtevah in sposobnosti praktičnega razmišljanja. Njegove delovne navade in predanost vsemu, kar počne, prinašajo v delovno okolje pozitivno vzdušje in motivirajo tudi njegove sodelavce, da delo opravljajo z večjim veseljem. Ob zahtevnih službenih obveznostih si Peter najde delo tudi v zasebnem življenju, saj rad pomaga pri opravih na kmetiji.

Kaj ste počeli, preden ste se pred več kot desetimi leti zaposlili v Impolu?

Že kot dijak in študent sem opravljal študentsko delo v podjetju Impol. Ves absolventski staž sem delal v vzdrževanju proizvodnega procesa profili. Ko se je montirala 28-MN stiskalnica, sem pripravil tudi diplomsko nalogo s področja vzdrževanja nove stiskalnice, nato pa sem po oddaji šel služiti vojaški rok. Potrdilo o diplomiranju sem prejel v kasarno Cerklje. Kmalu je prišel dan brez obveznosti in hkrati zavedanje, da je življenje predvsem v mojih rokah. Začel sem delati za podjetje Monte, ki je kot podizvajalec delalo za velika primorska gradbena podjetja. Čeprav mi je bilo terensko delo v veselje, sem se predvsem na željo staršev prijavil na razpise v bližnji okolici in tako pristal v podjetju Stampal SB.

V Stampalu SB ste začeli kot vodja proizvodnje. Kako ste se na začetku »spopadli« z novim delovnim mestom in novim delom?

Če primerjam Stampal SB leta 2003 in danes, je razlika res velika. Danes bi mi bilo veliko težje. Seveda tudi takrat ni šlo z levo roko, nikogar nisem poznal, bila je specifična proizvodnja v primerjavi z Impolovo, ampak kjer je volja, tam je pot! Če je nekdo zmozel pred mano, zakaj ne bi tudi jaz? Hvaležen sem sodelavcem, ki so mi pomagali tako, da so z mano delili svoje izkušnje in s tem pripomogli, da uvajalno obdobje ni trajalo predolgo.

Lani ste poleg vodenja proizvodnje prevzeli še delo vodje vzdrževanja, s tem pa se je seznam vaših delovnih obveznosti razširil. Kako usklajujete svoje naloge?

Tudi tokrat lahko rečem, da sem imel srečo. Z upokojitvijo sodelavca sem prevzel relativno staro postrojenje, vendar dobro vzdrževano. Od vsega začetka sem spremljal delo vzdrževalcev, še posebej pozorno zadnje leto pred prevzemom. Znati se moram predvsem dobro organizirati in določiti prioritete dneva ter tako zagotoviti, da se dan in mesec končata v zastavljenih okvirih. Kradljivce časa skušam izriniti iz vsakdana in s tem povečati učinkovitost na delovnem mestu.

Kako sedaj poteka vaš običajen delovni dan?

Še vedno vsako jutro najprej pregledam proizvodnjo preteklega dne, če je šlo vse po načrtih in če so bile kje težave. Z obratovodjo dorečeva podroben potek dneva, pregledava resurse, želje tehnologije in kontrole. Podoben pregled in plan dela sledi z vzdrževalcem. Trudim se, da grem dvakrat dnevno skozi proizvodni proces od stroja do stroja in s tem pridobim največ informacij o delu in stanju opreme. Čeprav sem bolj ljubitelj operativnega dela, mi polovico časa jemlje administrativno delo, a brez tega pač ne gre.

Kateri so največji izzivi, s katerimi se soočate v službi?

Največji izziv in posledično zadovoljstvo mi je, če delo dobro teče, če hitro rešimo tehnične težave, pri tem pa ne pozabimo drug na drugega.

Katere delovne naloge vam vzamejo večji del časa? Tiste s področja vodenja proizvodnje ali tiste s področja vodenja vzdrževanja?

Ob prevzemu je prednjačilo vzdrževanje, a so se zadeve uravnotežile. Pridejo dnevi, ki so ekstremno proizvodni in obratno, generalno gledano pa je nekje zlata sredina. Sicer so zadeve pogosto povezane, tako da je težko potegniti jasno ločnico.

Na katere dosežke pri svojem dosedanjem delu ste najbolj ponosni?

Nič revolucionarnega nisem naredil, težko bi izpostavil nek delovni dosežek. A če se le ozrem malo nazaj, sem ponosen nase. Imam dobro razvite delovne navade, saj sem dejansko od malih nog moral delati, ker smo doma imeli kmetijo, ki ves čas terja marljivost in angažiranost od človeka. Priučene delovne navade razumem kot samoumevne in verjamem, da je delo neizbežno del normalnega življenja.

Kako ocenjujete sodelovanje in timsko delo vaših zaposlenih in sodelavcev v podjetju Stampal SB?

Brez sodelovanja ne gre, še posebej, če je podjetje manjše. Res da nekaterim ta vrlina bolj leži, drugim manj, in tako je tudi v Stampalu SB. Če imaš pred očmi skupni interes podjetja, ti sodelovati ni nikoli težko.

Zelo aktivni ste tudi na področju kulture, saj ste predsednik Kulturnega društva Lojze Avžner. Kaj vas motivira k aktivnemu kulturnemu udejstvovanju?

Število prostovoljnih kulturnih društev je kar fenomen za naš majhen narod. Ta močan kulturni angažma ima seveda korenine v zgodovini naroda, ki se je moral skozi stoletja boriti za svoj obstoj. Danes ljubiteljska kultura zgublja na popularnosti, članstvo se stara, v večjih mestih je praktično več ni. Zdi se mi prav, da pomagam po svoji moči, saj želim ohraniti tovrstne aktivnosti, ki pravzaprav povezujejo ljudi in lokalno skupnost.

Kdaj ste pravzaprav začeli sodelovati pri tem društvu kot član in na katerih področjih še vedno aktivno sodelujete?

Pred 20 leti sem bil ustanovni član mladinske folklorne skupine na Zgornji Ložnici. Ložniška folklorja je takrat pomenila nekakšno nadaljevanje Impolove folklorje, ki je v tistem času prenehala z aktivnim delovanjem. Prekaljeni člani so nam bili v veliko pomoč. Nekaj let kasneje sem se vključil v dramsko sekcijo, kjer sem še danes, medtem ko sem po poroki moral folkloro črtati iz jedilnika kulture.

Prosti čas, kolikor vam ga še ostane, pa najbrž namenite svoji družini. Kaj najraje počnete takrat?

Vedno rajši sem doma, otroci prihajajo v leta, ko jim mama ni več glavna domena. Čutim se odgovornega za njihov razvoj in življenje. Rad bi jim privzgojil pomembne vrednote in delovne navade, sicer ne vem, kako bodo sposobni samostojnega življenja. Počnemo razne stvari, skoraj dnevno gremo na kmetijo, kjer se vedno kaj dogaja. Skratka, tudi popoldne mi hitro mine.

Petrovih naj 5

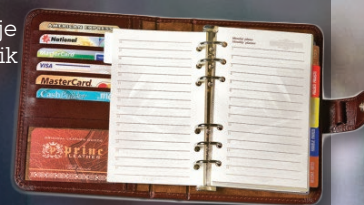


ŠAH

Ob večerih s sinom rada zaigra-
va partijo šaha.

PLANER

Me rešuje, da moje
življenje ni prevelik
kaos.



TEHNIČNA LITERATURA

Za dušo pogosto
prebiram razvoj teh-
nike skozi čas. Imam
precej knjig s tega
področja.

ORODJE

Dobro orodje
je ljudem, ki
se ukvarjamo
s tehniko, v
veliko pomoč.



JABOLKO

Eno jabolko na dan
odžene zdravnika
stran.



Alcad med najsodobnejšimi informacijskimi središči

Poslovanje v oblaku pomeni velik mejnik v poslovanju podjetja, ki se je razvilo na podlagi prestrukturiranja Impola leta 1995. Razvoj in vizijo Alcada je v intervjuju podrobneje pojasnil direktor podjetja Branko Hmelak.

Tekst: Nina Potočnik

Kaj je privedlo do ustanovitve Alcada in kako je potekal njegov razvoj v prvih dvajsetih letih?

Podjetje Alcad je bilo ustanovljeno 1. februarja 1995 kot zunanji izvajalec storitev informacijskih tehnologij za družbo Impol. V dveh desetletjih se je preoblikovalo v prepoznavnega ponudnika informacijskih storitev v državi. Na osnovi dobrih praks pri izvajanju informacijskih rešitev za velika podjetja in finančne ustanove smo leta 2013 ponudili storitve računalništva v oblaku pod lastno blagovno znamko AlCloud. To je eden večjih mejnikov v našem poslovanju, s tem pa smo dokazali, da sledimo zadnjim tehnološkim in poslovnim trendom na področju informatike. Storitve elektronskega poslovanja v oblaku je osvojila GZS-jevo nacionalno nagrado za inovativnost ter priznanje za odličnost, ki jo podeljuje eno najbolj vplivnih računalniških podjetij IBM.

S čim vse se ukvarjate danes?

Danes predstavlja podjetje eno najsodobnejših informacijskih središč v državi. Ponudbo naših storitev, ki jih tržimo pod blagovno znamko AlCloud, nenehno dopolnjujemo z novimi. Tako podjetjem v sklopu infrastrukturnih in sistemskih storitev zagotavljamo procesne in pomnilniške zmogljivosti za delovanje zahtevnih poslovnih programov, varovanje podatkov ter upravljanje informacijskih sistemov. Poleg tega izvajamo storitve vzdrževanja strežniških in mrežnih sistemov ter delovnih postaj na lokacijah naročnikov.

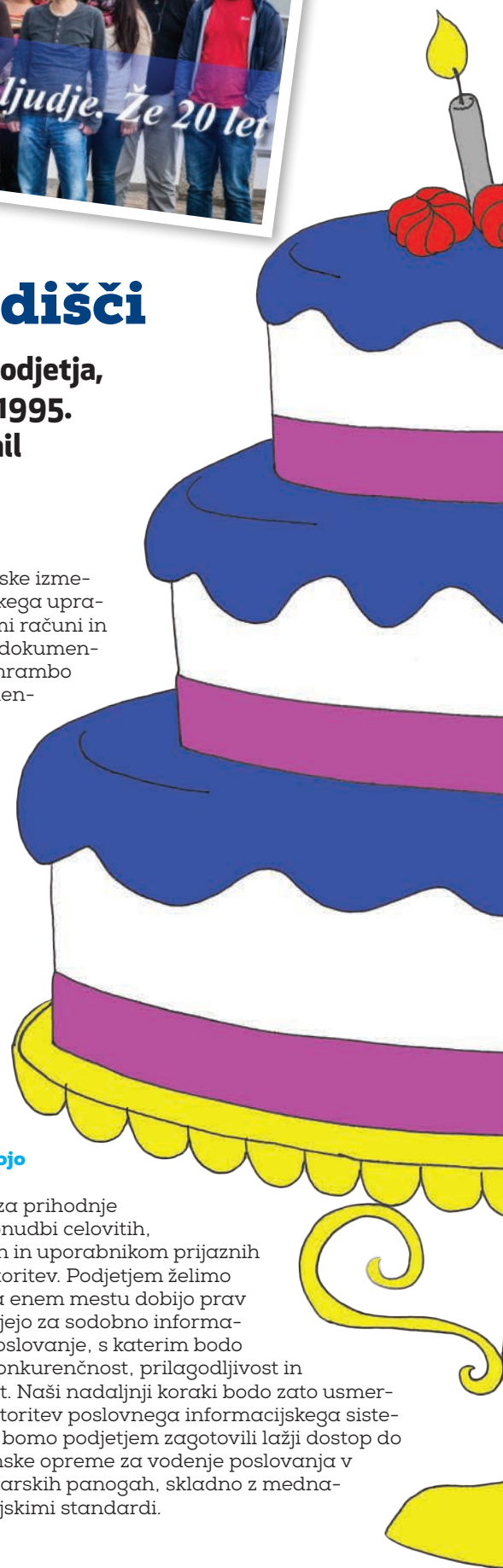
Računalniški oblaki in z njimi povezane storitve se torej tudi v Sloveniji počasi »prijemajo«?

Da, saj podjetja spoznavajo prednosti takega oblaka. V AlCloudu lahko preizkušajo in najemajo tehnološke platforme za razvoj in delovanje spletnih programov, mobilnih aplikacij ter sistemov za podporo pri poslovnem odločanju. Nabor aplikativnih storitev obsega tri stebre: rešitve za poslovno odločanje, e-poslovanje in mobilno poslovanje. Pri poslovnem odločanju so uporabnikom na voljo storitve za poslovna poročila in analize, upravljanje s tveganji ter rudarjenje po podatkih. V sklopu storitev za e-poslovanje je na voljo zaokrožena rešitev, ki vključuje

storitve elektronske izmenjave, elektronskega upravljanja s prejetimi računi in drugo nabavno dokumentacijo ter varno hrambo poslovne dokumentacije. Lani smo AlCloud razširili še z mobilnim poslovanjem, v okviru katerega izvajamo razvoj mobilnih aplikacij po naročilu ter storitve gostovanja, distribucije in upravljanja mobilnih aplikacij.

Na katerih storitvah in rešitvah boste gradili svojo prihodnost?

Naša strategija za prihodnje desetletje je v ponudbi celovitih, cenovno ugodnih in uporabnikom prijaznih informacijskih storitev. Podjetjem želimo omogočiti, da na enem mestu dobijo prav vse, kar potrebujejo za sodobno informacijsko podprto poslovanje, s katerim bodo izboljšali svojo konkurenčnost, prilagodljivost in dodano vrednost. Naši nadaljnji koraki bodo zato usmerjeni v ponudbo storitev poslovnega informacijskega sistema (ERP). S tem bomo podjetjem zagotovili lažji dostop do vodilne programske opreme za vodenje poslovanja v različnih gospodarskih panogah, skladno z mednarodnimi industrijskimi standardi.





Razvoj zaposlenih postaja vse pomembnejši

Direktorica Kadringa Brigita Juhart je opisala pot razvoja kadrovskega podjetja in izzive, ki Kadrिंग čakajo v prihodnosti

Tekst: Nina Potočnik

Kadrिंग letos praznuje 20 let obstoja, vi ste na čelu podjetja zadnjih deset let. Ko ste prevzeli vodenje, je imela družba kar precej težav, poslovala je z izgubo. Kako je bilo prevzeti takšno podjetje?

Vodenje družbe Kadrिंग sem prevzela 1. julija 2005, ko je imela družba po zapisniku skupščine z dne 16. junij 2005 4,2 milijona takratnih tolarjev izgube. Treba je bilo postaviti nove cilje in zavihati rokave, da smo lahko leto 2014 zaključili s 76 tisoč evri dobička po obdavčitvi.

Kako ste se lotili »zdravljenja« družbe?

Morali smo si naliti čistega vina in se vprašati, kaj in kje želimo biti čez pet, deset let. Ko smo si zastavili cilje, smo

si zastavili cilje, smo poiskali ljudi, ki so jih sposobni doseči. Tako smo se v tem desetletju z veliko zagnanostjo zaposlenih lotili marsičesa novega in se dodatno usposabljali, da smo lahko izvajali zelo zahtevne projekte. S ponosom lahko rečem, da je Kadrिंग

danes prepoznavno storitveno podjetje za HRM, ne samo na Štajerskem, temveč po vsej Sloveniji.

Vaš največji kupec je skupina Impol, imate pa tudi več kot 40 zunanjih partnerjev.

Da, naš največji kupec je in bo ostal Impol, kjer smo se iz izvajalca »poslovne funkcije za izvajanje kadrovskega zadev« razvili v strateškega partnerja in postavili izvajanje kadrovskega aktivnosti na višjo kakovostno raven. Sedaj več časa namenjamo usposobljenosti zaposlenih v skupini, njihovem razvoju in

gradnji dobre organizacijske kulture, manj časa pa administrativnim zadevam. Pri razvoju so nam pomagale izkušnje, pridobljene pri delu z zunanjimi naročniki, ki so nam zaupali najbolj zahtevne naloge na kadrovskem področju.

Dejavnost Kadrिंगa je zelo razpršena, pokrivata različna področja, kot so varstvo pri delu, delovnopravno svetovanje, študentski servis, delo z brezposelnimi, zelo uspešni ste tudi pri prijavih na razpise, kar seveda prinaša nove projekte, ki jih je treba voditi stoddostotno zanesljivo. Kako usklajujete in nadzirate potek dela?

Med zaposlenimi prevladujejo visoko izobraženi delavci, ki so specializirani za različna področja in poznajo svoje odgovornosti. Zaradi projektov, vezanih na nepovratna sredstva, je naše delo tudi vseskozi pod skrbnim nadzorom, občasno smo deležni tudi inšpekcijskih pregledov, zaradi česar smo pri opravljanju dela zelo previdni in stremimo k temu, da temeljito spoznamo problem in se nanj odzovemo z najustreznejšo rešitvijo. Vesela sem, da imamo v skupini Impol ekipo, ki bo sposobna uresničiti zadane cilje, zapisane v kadrovske strategiji, pri čemer seveda računamo na veliko podporo vodij in socialnih partnerjev.

Kaj si želite za naslednjih deset let, tako v Kadringu kot v skupini Impol?

Zavedamo se, da se lahko od konkurence razlikujemo le po dobrih kadrih. To velja tako za Kadrिंग kot kadrovskega podjetje, kot tudi za Impol. Prepričana sem, da bodo v zahtevnem poslovnem okolju, ki nas obdaja, zmagovala podjetja, v katerih znajo dobro upravljati svoj kader. Želim si, da so zaposleni v podjetjih skupine Impol motivirani in usmerjeni v doseganje ciljev ter iskanje novih priložnosti in da bo Impol tudi na račun dobrega kadra ostal zmagovalec, najboljši med najboljšimi.

Kadrिंग skrbi tudi za vodene ogled Impola



Med desetimi največjimi računovodskimi servisi v Sloveniji

Simfin z jasnim in s stimulativnim vodenjem zagotavlja rast kompetenc zaposlenih in tako tudi rast kakovosti storitev za svoje komitente. O poti razvoja Simfina in njegovi konkurenčni prednosti je spregovoril direktor Vlado Leskovar.

Tekst: Nina Potočnik

Simfin letos praznuje 20 let obstoja. Kaj je zaznamovalo teh prvih 20?

Simfin je začel z izvajanjem storitev kot računovodski servis le za potrebe Impola, ki pa je bil leta 1995 bistveno manjši, kot je danes, saj je njegova prodaja takrat znašala le 120 milijonov evrov, danes pa znaša okoli 500 milijonov evrov. Že prvo leto delovanja je Simfin začel pridobivati stranke tudi izven Impola in tako danes kot računovodski servis nastopa še pri približno 40 zunanjih strankah. Simfin je ves čas posodabljal svoje procese, tako da tudi pri toliko večjem obsegu delovanja Impola storitve zanj opravlja ob ne bistveno povečanem obsegu zaposlenih (leta 1995 se je vanj pre zaposlilo 27 sodelavk in sodelavcev iz Impola, danes pa ima 34 zaposlenih). V tem času so se zakonski in poslovni pogoji delovanja večkrat popolnoma spremenili in Simfin mora vedno biti usposobljen in pripravljen na spremembe, saj se obe okolji spreminjata zelo hitro, nepravočasno reagiranje Simfina pa bi za njegove stranke lahko pomenilo nastanek velikih poslovnih ali kazenskih škod, ogroženo pa bi lahko bilo tudi njihovo celotno poslovanje (npr.: uvajanje in tudi večkrat letno spreminjanje pogojev na področju DDV, vključevanje novih podjetij v skupino Impol, obvladovanje večjih poslovnih projektov itd.).

Podjetje vodite vse od začetka, hkrati pa ste bili tudi član uprave skupine Impol in sedaj član upravnega odbora. Je težko usklajevati obe funkciji? Še ostane dovolj energije za stvari, ki vas veselijo izven službe?

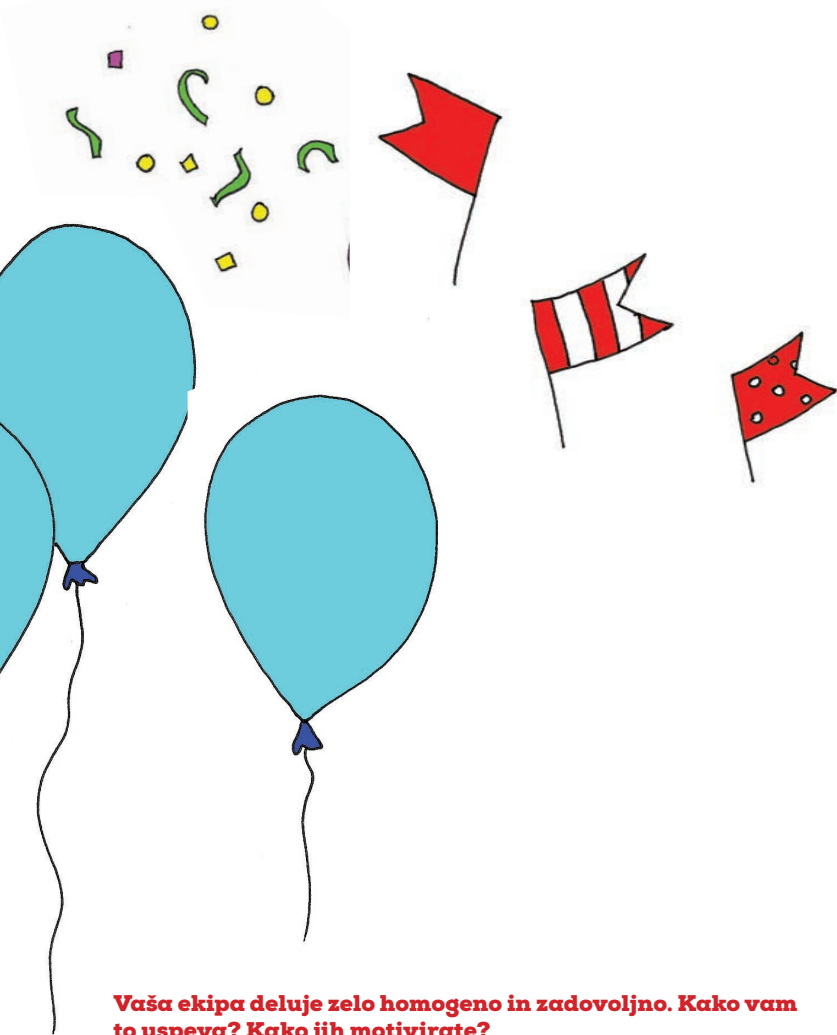
Prostega časa res ni veliko, vendar pa morajo večino problemov, ki nastajajo v Simfinu, razrešiti tam zaposleni in poudariti je treba, da so sodelavke in sodelavci Simfina visoko strokovno usposobljeni, tako da to zmorejo. Pozabiti pa ne smemo, da je Simfin polovično v lasti Impola in da je tako funkcija vodenja Simfina s strani Impola postavljenega odgovornega v bistvu skrb Impola za svoje premoženje v obliki naložbe v družbo Simfin. Prav tako je treba poudariti, da Simfin razpolaga z daleč največ zaupnimi informacijami Impola in zato je Impol vedno zainteresiran, da neposredno nadzoruje ravnanje z njimi. Kje kakšna sobota in nedelja pa še zmeraj ostane tudi za druge interese.

Kaj so bili največji mejniki v poslovanju Simfina?

- Začetek dela kot računovodski servis, ki dosegal dohodke samostojno z nudenjem izvajanja storitev.
- Usposobitev za izvajanje konsolidiranih obračunov poslovanja Impola.
- Usposobitev priprave računovodskih izkazov poslovanja za komitente do 20. v mesecu za pretekli mesec na osnovi dejanskih podatkov o poslovanju.
- Vstop na trg storitev izven okvira Impola in pridobivanje zunanjih komitentov.
- Za komitente neproblematične uvedbe obračunov DDV namesto do takrat veljavnih sistemov prometnih davkov v letu 1999.
- Za komitente izvedba neproblematičnega prehoda v novo tisočletje.
- Izgradnja sistema obračuna DDV za potrebe Impol Sevala in s tem priprava orodij tudi za srbsko davčno upravo.
- Izboljšanje delovnih pogojev za izvajanje finančno-računovodskih opravil.
- Skupno pripravljane programov z bankami za izvedbo elektronskega plačilnega prometa.
- Spoznanje vseh zaposlenih v družbi, da je le zadovoljen komitent lahko dolgoročno stranka Simfina in da se je treba v poslovanje družbe vključevati tudi neposredno.

V Simfinu so odgovorni, da smo Impolčani doslej še vedno prejeli zaslužen plačilo na točno določen dan v mesecu





Vaša ekipa deluje zelo homogeno in zadovoljno. Kako vam to uspeva? Kako jih motivirate?

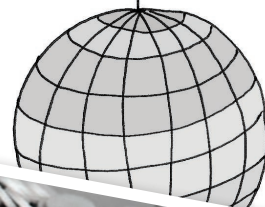
Zagotoviti je potrebno kar nekaj pogojev in tu je naštetih le nekaj:

- plače morajo biti primerljive z drugimi v dejavnosti,
- podmladek je treba vzgajati že od začetka srednješolskega šolanja naprej,
- zagotoviti je treba sistem stalnega strokovnega usposabljanja za vse zaposlene, saj je to področje verjetno najbolj na udaru stalnih sprememb in za izvedbo teh usposabljanj mora biti zadolžen čim širši krog zaposlenih,
- napredovanje in dodeljevanje zahtevnejših nalog je odvisno samo od uspešnosti in kakovosti že izvedenih nalog,
- pri pomembnejših odločitvah se vključuje praktično vse zaposlene,
- nagrajevanje je odvisno od uspešnosti izvedbe projektov in ocenjevalci tega so vključeni v posebno skupino, kjer pa se njena sestava neprestano spreminja in v njej sodelujejo vsi zaposleni,
- vsi zaposleni zasledujejo osnovni veliki cilj, ki se glasi: »Če kupec zahteva oziroma pričakuje izvedbo 100, mu jo je treba zagotoviti najmanj 101, brez dodatnih stroškov zanj«,
- vsi podatki o komitentih so strogo zaupne narave in vsak zaposleni mora delovati kot zaupnik komitentov,
- kolegi kot strokovno telo sestavljajo sodelavke iz vseh sredin in zadolžene so, da vse ugotovitve in usmeritve prenašajo v te sredine,
- vsem zaposlenim, ki to želijo, se omogoča dodatno izobraževanje, seveda pa se potem pričakuje, da bodo več tudi zmogli.

Kje vidite Simfin čez pet, deset let?

Simfin bo še naprej med desetimi največjimi računovodskimi servisi. Bo visoko usposobljen za spremljanje poslovanja komitentov po MSRP, če bodo to zahtevali, v nasprotnem pa jih bo spremljal po SRS. Še naprej pa se bo osredotočal predvsem na spremljanje poslovanja Impola v čedalje bolj mednarodnih razmerah.

Praznujemo



Rondelice: paradni konj Rondala

Praznujejo tudi v Rondalu

Prilagodljiva proizvodnja in kratki dobavni roki so njihova prednost

Tekst: Nina Potočnik

Aprila so 20. obletnico delovanja zabeležili tudi v Rondalu. Družba, ki je imela na začetku štiri ustanovitelje, danes pa jo vodi Sonja Kremavc, je kmalu našla svojo tržno nišo in postala ena redkih evropskih družb, ki se ukvarjajo s proizvodnjo rondelic tako iz čistega aluminija kot tudi iz njegovih zlitin, imajo pa tudi lastno livarno. Verjetno največji mejnik družbe v prvih 20-ih letih je bila priključitev skupini Impol januarja 2012. To je Rondalu omogočilo ohranitev več kot 50 delovnih mest in nadaljnji razvoj. Danes so pomemben dobavitelj podjetjem iz prehranske, kozmetične in farmacevtske industrije, katera oskrbujejo z rondelicami, s kondenzatorji in tehničnimi deli pa sodelujejo še z avtomobilsko industrijo. Rondal gradi svojo konkurenčno prednost predvsem na izredno prilagodljivi proizvodnji, kratkih dobavnih rokih, ponujanjem manjših količin izdelkov po dimenzijah itd. Njihov trg so predvsem države Evropske unije, spogledujejo pa se tudi s podjetji izven naše celine. Njihova prihodnost bo v prvi vrsti zaznamovana s posodabljanjem opreme, ki je bila že ob nakupu Impola nekoliko zastarela, spoprijeti pa se bodo morali tudi z vedno prisotno prostorsko stisko v industrijski coni Impol.



Če na silvestrovo sneži, novo leto daleč ni.

Avtor neznan
misel prispeval
Dejan Gostenčnik, Impol, d. o. o.

Nesposobni so sposobni onemogočiti sposobne. (avtor neznan)

Časi se spreminjajo in s časi tudi ljudje. (latinski pregovor)
Pametnejši popusti. Ta žalostna resnica pojasni prevlado neumnih na svetu. (Marie von Ebner-Eschenbach, avstrijska pisateljica)

Kdor drugemu jamo koplje, je – grobar. (avtor neznan)
misli prispeval Zvonko Tomažič, Impol PCP



Globoke, zabavne, modre, od ljudi za ljudi

Malo za šalo ...

- Kdo je absolutni zmagovalec kolesarske dirke Tour de France? Chuck Norris in to na sobnem kolesu.
- Kdo je absolutni prvak v pitju pijače na prireditvi Pivo in cvetje v Laškem? Chuck Norris, ker je na mah popil vso pivo in za konec še »eksal« mestni vodovod.
- Zakaj ima Chuck Norris vedno en avtogram več od ostalih? Ker se edini lahko podpiše še na zvočni zid.
- Zakaj matematiki ne marajo Chuck Norrisa? Ker je že dvakrat preštel do neskončno.
- Kaj ima Chuck Norris za bančno PIN kodo? Da Vincijevo šifro.
- Zakaj Chuck Norris ne igra slovenskega lota? Ker bi zadel osmico.
- Zakaj Chuck Norris ne igra 4 v vrsto? Ker mu je brez veze, saj zmaga v dveh potezah.
- Zakaj Chuck Norris nima gesla za osebni računalnik in družabna omrežja? Ker nihče ne upa vdret v njegove »račune«.
- Koliko sklec je naredil Chuck Norris? Vse.
- Zakaj se Chuck Norris ne boji teme? Ker se tema boji njega.

Prispevala Edita Jelen, Impol R in R

Ne vem, če ste opazili, da je pri ženskah »Zrihtana bom čez 5 minut« popolnoma enako kot pri moških »Čez 5 minut bom doma«.
Misel prispeval
Gregor Polanc, Impol FT



Nagrajenci tokratne številke:

- 1. nagrada: škarje za obrezovanje drevja**
Dejan Gostenčnik, Impol, d. o. o.
- 2. nagrada: komplet orodja za vrtičkanje**
Gregor Polanc, Impol FT
- 3. nagrada: paket semen zelenjave in rož**
Zvonko Tomažič, Impol PCP

Nagrade prevzamete v tajništvu Kadrinja.

Metalurg nagrajuje!



Praznik dela 1. maj

Praznik dela, praznik vseh delavcev, za marsikoga dela prost dan

Tekst: Urša Zidanšek

Leto 1886 ...

Ko se je pisalo leto 1886, je veliko ljudi delalo v tovarnah vsak dan, od ponedeljka do nedelje, od jutra do večera. Za svoje delo so dobili zelo nizka plačila. Delavci so se zato organizirali v skupine in sindikate, ki so se borili za njihove pravice.

1. maja 1886 so v Chicagu v ZDA pričeli protestirati, zahtevali so več pravic in osemurni delavnik. Na začetku so protesti potekali mirno, nato pa je tretji dan demonstracij eksplodirala bomba, ki je ubila nekaj policistov. V odgovor so policisti pričeli streljati in na trgu Heymarket so se razvili hujši spopadi, v katerih je bilo ubitih še enajst ljudi. V nadaljnjih spopadih v ZDA naj bi bilo ranjenih še veliko več ljudi, več kot 200, po neuradnih podatkih iz delavskih krogov pa vsaj dvakrat toliko.

Tri leta pozneje so na mednarodnem kongresu delavcev v Parizu odločili, da bodo vsako leto v spomin na delavce, ki so takrat umrli, organizirali proslave, s katerimi bodo opozarjali na pravice delavcev. Tako so v letih 1890, 1894 in 1919 potekale večje stavke in množične demonstracije po vsem svetu, delavci pa so dosegli svoje – 8-urni delavnik. V naslednjih letih se je ta dan v delavskih krogih vedno bolj začel uveljavljati kot praznik dela, prvič pa je uraden status praznika pridobil v 20. stoletju. Prva država, ki ga je uzakonila, je bila Sovjetska zveza, kjer so praznik dela v času hladne vojne praznovali z vsemi častmi in množičnimi paradami.

Kresovi, mlaji in budnice

Pri nas je bil 1. maj kot državni praznik uzakonjen leta 1948 in od vseh običajev se je najbolj ohranilo prižiganje kresov na večer pred praznikom. Takrat postavijo tudi prvomajski mlaj, ki je narejen iz smreke ali bora, na vrhu ima zastavo, na deblu pa vence. Prav tako se še danes v mnogih mestih prvomajska jutra začnejo z budnico godbe na pihala. Na ta dan potekajo sprevedi in proslave (organizirajo jih sindikati) z delavci, ki se lepo oblečejo in si pripnejo rdeče nageljne.

Kaj je pravzaprav delo?

Po nekaterih definicijah je delo zavestno uporabljanje telesne in duševne energije za pridobivanje dobrin. Skupno vsem definicijam pa je, da je delo temeljna in stalna funkcija vsake človeške družbe, pogoj človekovega obstoja in njegovega zgodovinskega razvoja.

Delo lahko delimo:

- umsko / fizično,
- poklicno / nepoklicno,

Opredelitev dela skozi čas:

1. Stari vek: V sužnjelastništvu so smatrali fizično delo kot nujno zlo, ki ga morajo opravljati sužnji. Svobodni ljudje so se ukvarjali s politiko in z vojskovanjem.

2. Srednji vek: Cenili so predvsem umsko delo, medtem ko je imelo fizično delo nizko družbeno veljavo. Plemstvo in duhovščina sta se ukvarjala s politiko in z vojskovanjem.

3. Reformacija: Protestanti (predvsem kalvinisti, puritanci) so prevrednotili vrednost dela – delo je postala moralna dolžnost, sredstvo za spoštovanje in povečevanje; na drugi strani pa sta brezdelje in zabava pomenila nesmotrno trošenje in največje pregrehe.

4. Kapitalizem 19. stoletja: Karl Marx in Frederick Engels sta delo pojmovala kot najpomembnejšo primarno človekovo dejavnost. Delo osvobaja človeka naravne nujnosti, spreminja naravo in samega sebe. Delo je temeljna razsežnost človekove eksistence (obstoja).

Delo kot zaposlitev:

- je natančno določeno (dnevno, tedensko, letno);
- je časovno in prostorsko ločeno od drugih dejavnosti;
- je plačano/nagrajeno;
- zaposleni je v vlogi delojemalca (delavca) nasproti delodajalcu (lastnik proizvodnih sredstev).

Pomen zaposlitve:

- veliko odraslih ljudi preživi na delovnem mestu večji del svojega življenja;
- zaposlitev je za velik del ljudi ključni vir dohodka;
- zaposlitev določa družbeni status posameznika;
- je velikokrat ključni statusni simbol posameznika;
- zaposlitev prinaša nekatere socialne pravice;
- je podlaga za ustvarjanje socialnega kapitala posameznika.

Vir: www.wikipedia.org

PREDSTAVLJAMO: reprezentativna sindikata v Impolu

Tekst: Urša Zidanšek



**Mladen Tramšek
(SKEI)**



**Milan Mesarič
(KNSS)**

VS.

Naziv sindikata:

Konferenca SKEI Impol

KNSS-neodvisnost Impol

Predsednik
za Impol:

Mladen Tramšek

Milan Mesarič

V Impolu sindi-
kat prisoten od:

1957

1994

Lokacija:

Pisarna SKEI Impol
(pri Izobraževalnem centru).

V prvem nadstropju v stavbi, kjer je nekoč delovala
družba Alupak, to je približno na sredini industrijske
cone Impol.

Uradne ure:

Od ponedeljka do petka
od 5.30 do 14.30.

Sindikata in njegov predsednik nimata uradnih ur,
predsednik je na razpolago vsem članom in
simpatizerjem 24 ur na dan.

Kontakt :

02 845 3 262, 031 387 999
(Mladen Tramšek), skei@impol.si

02 845 3 196, 041 753 868
(Milan Mesarič), knss@impol.si

Kaj pričakujete od dobrega vodje?

SKEI: Dober vodja mora znati delati z ljudmi. Do svojih sodelavcev se mora obnašati na primeren način; do vseh mora imeti enaka pričakovanja, zahteve, mora znati poslušati in biti sodelavcem vedno na voljo. Dober vodja mora znati utemeljiti vsako svojo odločitev in to mora temeljiti na delu in ciljih družbe, ne na osebnih zamerah ali poznanstvih. Dober vodja mora poznati delo svojih sodelavcev in oceniti njihovo delo skladno s prispevkom. Dobre sodelavce mora znati pohvaliti in nagraditi ter tako spodbujati k boljšemu delu. Samo graja ne pripelje nikamor.

KNSS: Dober sindikalni vodja se rodi, za to delo je prvenstveno potreben izostren čut za soljudi, za nesebično pomoč soljudem na vseh področjih, veliko potrpežljivosti, znanja in trdnega značaja. Za pravega sindikalista ni šole. Dober sindikalist se mora sam dnevno izobraževati, biti mora »na tekočem« s prav vsemi dnevnimi novitetami, ki se objavljajo in zadevajo področja dela, delavskih pravic in skratka poznati mora zakone in predpise, ki nam kot prisilna sredstva krojijo naše življenje.

Kaj odlikuje zaposlenega, ki daje nadpovprečne rezultate?

SKEI: Zaposleni, ki imajo delovne navade, so predani delu, predani podjetju, dajejo dobre rezultate. Takšne zaposlene pa mora znati vodja spodbujati (jih pohvaliti in nagraditi), ko opazi njihove dobre rezultate. Samo tako bodo dobro delali tudi na dolgi rok. Vse prevečkrat pa se delo dobrih delavcev spregleda in ne nagradi. Če se da stimulacija tistim, ki si je ne zaslužijo, ker se dobro poznajo z vodjo, ne pa tistim, ki dobro delajo, bo to vodilo v to, da bodo postali dobri delavci, ki največ prispevajo, povprečni. Zato se mora nadpovprečne delavce znati pravilno nagraditi. S pohvalo in z višjim plačilom. To je osnova za dobre rezultate tudi vnaprej.

KNSS: Nesebičen sindikalist se mora venomer zavzemati za zaposlene, ki dosegajo nadpovprečne rezultate, ki so v današnjem času žal premalo cenjeni. V naši državi se le redko najde delodajalec, ki ima izdelan dober model nagrajevanja delavcev, ki dosegajo nadpovprečne rezultate. Taki delavci so v večini deležni le »okalupljenega« davno preživelega modela iz prejšnjega enournega sistema in so po navadi ocenjeni in plačani kot ostali delavci, ki dosegajo neke okorelo postavljene normative.



Kaj mora podjetje storiti, da uspe motivirati svoje zaposlene?

SKEI: Temelj za motiviranje zaposlenih so dobri delovni pogoji; varni pogoji dela, ustrezno delovno okolje, dobro vzdušje med sodelavci in enaka obravnava za vse zaposlene. Enako pomembno pa je tudi, da zaposleni prejmejo dostojno plačilo za opravljeno delo in imajo dovolj letnega dopusta, da si lahko spočijejo od dela. Podjetje mora torej poskrbeti za temeljne pogoje, za preostanek pa morajo odigrati svoje delo vodje, ki imajo neposreden stik z zaposlenimi. V Impolu je situacija v zvezi s tem kar v redu, zagotovo pa bi lahko storili še kaj več, npr. plačane toplice za starejše delavce, kot je to praksa v razvitih državah.

KNSS: Žal naš management ne zna in ne zmore preseči miselnosti starega sistema, kar bi pomenilo v večini primerov v raznih gospodarskih družbah na novo ovrednotiti delovna mesta, absolutno pa takoj preiti na nov pošten način nagrajevanja. Slednje sploh ni težko, le volje ni in preveč je nepotizma v prav vseh sferah naše družbe. Management se mora zavedati, da smo del evropskega trga, da se moramo zgledovati po naprednih demokratičnih družbah, kjer sta spoštovanje človekovih pozitivnih vrednot in pozitiven odnos do dela na prvem mestu.

Kakšna je vloga sindikata pri spodbujanju rasti podjetja?

SKEI: Sindikat igra pomembno vlogo pri reševanju konfliktov v delovnih sredinah. Prek sindikata se izpostavljajo težave, ki se pojavljajo vsakodnevno in jih posamezni delavci sami ne upajo izpostaviti. Tako sindikat opozori na nepravilnosti, ki se dogajajo in posledično pripomore k večjemu zadovoljstvu delavcev. Prav tako s svojim delovanjem pripomore k višjim plačam, doseganju večjega števila dni letnega dopusta, bolj humanemu delovnemu času, enaki obravnavi delavcev ... In samo zadovoljni zaposleni, kot je napisano že zgoraj, dajejo dobre rezultate. Podjetje smo v končni fazi ljudje.

KNSS: Vloga sindikata pri spodbujanju rasti gospodarske družbe je danes zelo klavrna. Današnja politika in prav tako preveč togi management z roko v roki sledita, kot že rečeno, starim preživetim načelom in se ukvarjata le še s ceno delavca, ki je po njihovem prepričanju vedno previsoka, ne pa več z bistvom napredka družbe, to pa so inovativnost, kreativnost, gospodarnost, konkurenčnost, kakovost, povezana z dobro kvantiteto ... To so bistveni in osnovni normativi napredka neke gospodarske družbe.

Zakaj se naj zaposleni včlanijo v vaš sindikat, kakšne so vaše prednosti?

SKEI: Sindikat SKEI ima dolgoletno tradicijo sindikata, ki zna izpogajati višje pravice za zaposlene. Vsi zaposleni se moramo zavedati, da brez sindikata sploh ne bi bilo pravic, kot so jubilejne nagrade, solidarnostne pomoči, 13. plače in še mnogih drugih pravic, ki so višje od tega, kar določa zakon (regres, stimulacije, dopusti ...). In če bo članstvo upadalo, ne bomo imeli takšne podpore, takšne moči. Sindikat SKEI je največji in najbolj pomemben sindikat v kovinski industriji in industriji kovinskih materialov in livarn, zato imamo močno podporo tudi na državni ravni s strani strokovnjakov na področju delovnega prava in varnosti pri delu. Smo sindikat, ki zna prisluhniti vsakemu posamezniku in se za vsakega zavzame. V teh težkih časih je pomembno tudi delovanje blagajne vzajemne pomoči, kamor se lahko člani vključijo in prejmejo pomoč v obliki brezobrestnega posojila, ko to potrebujejo. Nudimo pa tudi popuste s kartico ugodnosti in cenejše karte za kopanje, smučanje.

KNSS: Sindikat KNSS-neodvisnost Impol, ki je v sindikalnem združenju mariborske regije istega sindikata, je, kot je že omenjeno, prepoznaven v širšem slovenskem prostoru, prav tako je prepoznaven tudi izven meja naše države. Velika sindikalna evropska združenja so prav nam dala veliko podporo v ostrih bojih za delavske pravice, ki so se dogajali v ne tako daljni preteklosti. Zaradi dobrega in prepoznavnega dela na področju zaščite pravic delavcev se naše članstvo dnevno povečuje. Državljeni in državljanke, tisti, ki prepoznajo naše delo in ga tudi cenijo, nam zaupajo. Člani našega sindikata so ostali tudi nekateri, ki so zaradi izgube službe odšli v druge države. To dejstvo dokazuje, da smo sindikat, ki je vreden zaupanja. Vredni zaupanja bomo ostali, dokler bomo obstajali. Sindikat se je v zadnjem času kadrovske močno okrepil, to pa pomeni, da smo sposobni naše člane zaščititi pred vedno večjim požrešnim kapitalom, ki bi delavcem odvzel še tisto malo pravic, ki jih imajo. Več nas bo isto mislečih, usmerjenih v enake cilje, bolj bomo uspešni na področjih zaščite človekovih in delavskih pravic. Zadnje zapisano pa naj velja v razmislek vsem tistim delavcem, ki še čakate in oklevate glede včlanitve v sindikat. Uspešnost sindikata ni odvisna od posameznikov, ampak od nas vseh, ne glede na naše delovno mesto ali izobrazbo. Naš moto in naše vodilo »Če držimo skupaj, kdo je lahko proti nam!« ima vedno večji pomen in veljavo.



Zlatko Šela, Impol FT

Izobrazba: strojni ključavničar

Domače mesto: Slovenska Bistrica

Zaposlen v skupini Impol od: 1983

Trenutno DM: upravljavec valjarne

Kaj te je pripeljalo sem?

Bil sem Impolov štipendist in sem se takoj zaposlil v Impolu. To delo me je od nekdaj veselilo.

Kaj ti je všeč pri tvojem delu?

Razgibanost dela mi je všeč in dobro razumevanje s sodelavci v izmeni, s katerimi se družimo tudi v prostem času.

Družina?

Imam ženo in sina Nejca, ki tudi dela v Impolu.

Kako napolniš svoje baterije?

Zelo me veselita kolesarjenje in delo na vikendu, kjer pridelamo nekaj hrane za domačo uporabo.

Najljubša hrana?

Vampi.

Kako bi se opisal s tremi besedami?

Prijazen, komunikativen in rad delam.

Misel za zaposlene?

Treba se je sprostiti in narediti nekaj tudi za sebe.



Matej Pernat, Impol LLT

Izobrazba: inženir strojništva

Domače mesto: Rošna, Miklavž

Zaposlen v skupini Impol od: 2003

Trenutno DM: operater livnega stroja

Kaj te je pripeljalo sem?

Prej sem delal v Talumu, ko so začeli opuščati program, sem iskal delo drugje in tako prišel v Impol.

Kaj ti je všeč pri tvojem delu?

Delovna klima je OK, delo je v redu, raznoliko in ne preobremenjujoče, prav tako se s sodelavci dobro razumemo.

Družina?

Imam ženo in sina Nejca, starega 8 let.

Kako napolniš svoje baterije?

Tečem, hodim v fitnes, rad vozim motor, v prostem času pa še vozim sina na Aikido.

Najljubša hrana?

Vse morsko!

Kako bi se opisal s tremi besedami?

Imam rad adrenalin, sem komunikativen in sproščen.

Misel za zaposlene?

Dobro je, če se vsi med sabo razumemo.



Rajko Sagadin,

Impol PCP

Izobrazba: strojni mehanik

Domače mesto: Kočno ob Ložnici

Zaposlen v skupini Impol od: 2008

Trenutno DM: metalurg 1

Kaj te je pripeljalo sem?

Želel sem si zaposlitve v Impolu, zato sem oddal prošnjo in bil sprejet. Najprej sem delal v valjarni, sedaj pa sem v Alumobilu.

Kaj ti je všeč pri tvojem delu?

Delo je razgibano, s sodelavci se dobro razumemo in tudi za delovno okolje je dobro poskrbljeno.

Družina?

Nimam še svoje družine.

Kako napolniš svoje baterije?

Imam kobilu Niko, ki mi vzame veliko časa, saj se z njo dnevno ukvarjam. Prav tako rad vozim motokros.

Najljubša hrana?

Testenine.

Kako bi se opisal s tremi besedami?

Šaljiv, romantik, delaven.

Misel za zaposlene?

Dela je za vse dovolj, le videti ga je treba in zanj poprijeti.



Marko Arbeiter

Impol FT

Izobrazba: strojni tehnik

Domače mesto: Slovenska Bistrica

Zaposlen v skupini Impol od: 2000

Trenutno DM: končni kontrolor

Kaj te je pripeljalo sem?

Po opravljanju vojaškega staža sem se takoj zaposlil. V Impolu sem vse od začetka na pakirni liniji v valjarni, delo opravljam na različnih delovnih mestih.

Kaj ti je všeč pri tvojem delu?

Pri mojem delu mi je všeč to, da se s sodelavci dobro razumemo in imamo dober odnos med seboj, prav tako je delo raznoliko.

Družina?

Zaenkrat svoje družine še nimam, načrtujem jo pa.

Kako napolniš svoje baterije?

Včasih sem se ukvarjal s fitnessom, sedaj pa prosti čas najraje preživim v naravi in s prijatelji.

Najljubša hrana?

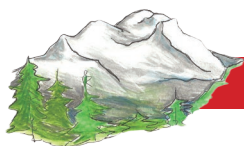
Špageti po bolonjsko.

Kako bi se opisal s tremi besedami?

Aktiven, dobre volje, sproščen.

Misel za zaposlene?

Če je družina srečna, si tudi ti.



Gremo v hribe

PLANJAVA, 2.394 m

Tekst in foto: Marko Žunec

- Izhodišče:** Jermanca (900 m)
- Višinska razlika:** 1.492 m
- Zahtevna označena pot**
- Čas hoje do vrha:** 4:30 h
- Zemljevid:** Kamniško-Savinjske Alpe 1:50.000
- Koča:** Koča na Kamniškem sedlu (1.864 m)
- Primeren čas:** v kopnih razmerah
- Oprema:** čelada

Težavnost:



Orientacija:



Napornost:



Opis:

Med Kamniškim sedlom na levi in Kocbekovim domom na desni strani se dviguje mogočna gora z dvema vrhovoma. Na njen vzhodni vrh je speljana označena planinska pot, medtem ko zahodni vrh bolj sameva, kljub temu da je z višino 2.394 metrov za dva metra višji. Njena mogočna 1.000 metrov visoka severna stena se spušča v Logarsko dolino in jo lahko občudujemo z Okrešlja. Južna stran pa se bolj položno spušča v Repov kot.

Zanimivost:

- ☒ Prvi zabeležen vzpon na vrh je bil v letu 1793.
- ☒ Je ena izmed najbolj obiskanih gor v Kamniško-Savinjskih Alpah.

Razgledi:

- ☒ SEVER: Logarska dolina in slap Rinka
- ☒ JUG: Repov kot, Zeleniške špice, Velika planina ...
- ☒ VZHOD: Ojstrica, Korošica, Robanov kot ...
- ☒ ZAHOD: Brana, Skuta, Grintovec ...

Opis poti:

Z avtomobilom se zapeljemo v Kamniško Bistrico, mimo doma po gozdni cesti proti Jermanci. Občasno strma, vendar dobro urejena makadamska cesta nas pripelje vse do parkirišča skoraj na koncu ceste.

S parkirišča nadaljujemo peš in cesta se kmalu spremeni v planinsko pot. Na začetku nas le-ta vodi med gozdovi po južnem predelu Brane, preči nekaj grap in se po dobrih 40 minutah hoje razcepi desno v strmino. V pomoč so nam smerne table in studenček, katerega obhodimo po desni. Sledi še kratek vzpon in že smo pri znanem počivališču »Pri pastirjih« ob južnem vznožju Kamniškega sedla. Po počitku nadaljujemo pot po markirani stezi, katera nas po nekaj minutah pripelje na razgleden travnik pod Kamniškim sedlom, Planjavo na desni in Brano na levi strani. Pot vijuga med rušjem in po dobri uri hoje smo pri Kamniškem sedlu.

Pri koči se usmerimo proti vzhodu, prečimo melišče in kmalu smo v jugozahodni steni Planjave. Od tod naprej postane pot zahtevnejša in priporočljiva je uporaba čelade. Za lažje premagovanje poti do vrha so nam v pomoč varovala, klini in jeklenica. Po prvem tehnično zahtevnem delu se znajdemo v južnem pobočju Planjave. Dobro uhojeni in označeni poti sledimo do prvega razpotja (desno Korošica, levo naš cilj), kjer se usmerimo levo, prečimo še en varovan prehod in pridemo do novega razpotja. Pot nadaljujemo levo po jugovzhodnem pobočju in po 10 minutah pridemo na vrh.



Razgled na vrhu Planjave



Pogled na Planjavo



Utrinek med potjo



Aktivni



DPZ svetuje: Regeneracija po vadbi

Le hitra in učinkovita pomeni razliko
med konkretnim rezultatom in neuspehom

Tekst: Urša Zidanšek

Se kdaj vprašate, kaj potrebuje naše telo po vadbi? Kot aktivni rekreativci se vas najbrž velika večina že ukvarja tudi z aktivnostmi po vadbi. Za ostale pa smo zbrali nekaj uporabnih informacij, da »muskl fiber« naslednji dan ne bo prehud in da bodo mišice ostale v najboljši kondiciji ter da boste dosegli želen rezultat.

Po treningu so namreč mišice utrujene, raven glikogena (sladkorja v krvi) izrazito upade in začne se katabolizem (razgradnja) mišičnega tkiva, kar moramo čim prej preprečiti.

Od kod »muskl fiber«?

Vsaka vadba, aktivnost, trening v telesu poleg porabe energijskih zalog povzroči tudi mikro poškodbe mišic. Te nastanejo zaradi podvrženosti mišic naporom in težji kot je napor, več mikro poškodb nastane. Za obnovo mikro poškodb zelo koristijo beljakovine, saj nadomestijo uničene in tako krepijo mišice. Mišice so vedno v procesu obnavljanja, propadanja in rasti (metabolični proces).

Kakovostna regeneracija

Če želite poskrbeti za kakovostno regeneracijo, potem upoštevajte naslednja priporočila:

- V času 45 minut po treningu zaužijte regeneracijski napitek, s katerim boste nadomestili vse, kar ste med treningom porabili.
- Regeneracijski napitek naj vsebuje tako enostavne ogljikove hidrate kot kakovostne beljakovine. Ogljikovi hidrati bodo poskrbeli za polnjenje

glikogenskih zalog, beljakovine pa za obnovo in rast mišic.

- Obrok ali napitek mora biti čim lažje in čim hitreje prebavljiv, saj bo le tako v najkrajšem možnem času prišel do mesta, ki potrebuje obnovo.

Kakšen je optimalen obrok po treningu?

Če ste imeli kardio trening in je bil vaš cilj kuriti maščobe, si obrok privoščite od 45 do 60 minut po vadbi, a ne čakajte dlje kot eno uro, saj bo telo sicer mislilo, da ga stradate in bo takoj naslednji obrok začelo skladiščiti v obliki maščobnih oblog. Privoščite si kakovostne beljakovine, na primer sirotko, kokosovo mleko, jajca, piščanca in ogljikove hidrate iz zelenjave (špinačo, zeleno solato).

Če ste vadili z utežmi, pa po treningu uživajte hrano, ki se hitro absorbira. Tako boste mišice nahranili s prepotrebniimi aminokislinami in drugimi hranilnimi snovmi. 15 do 30 minut po treningu zaužijte beljakovine (sirotko) in ogljikove hidrate z višjim glikemičnim indeksom (banane – so bogate s kalijem in pomagajo pri regeneraciji mišic).

Česa po vadbi ni dobro zaužiti?

- Hitra hrana, bogata z maščobami,
- slani prigrizki,
- pica,
- sadni sokovi in napitki,
- mlečna čokolada,
- pecivo.

Kegljačice 1A

Športniki Impola z odličnimi rezultati

Tekst in foto: Petra Dobnikar

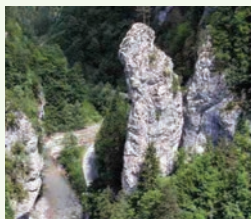
Nežnejše predstavnice Kegljaškega kluba Impol so se po izjemno uspešni sezoni uvrstile v 1A državno ligo, kar je zanje največji dosežek do sedaj. K temu je, poleg veliko kakovostnih treningov, pripomogla pozitivna energija med tekmovalkami, saj je le-ta osnova dobre ekipe: "Punce trenirajo stoodstotno, živijo ena za drugo, čeprav včasih težko uskladijo družinsko in službeno življenje s športom. Kljub vsemu pa smo dokazale, da zmoremo in zelo smo vesele, da nam je uspelo," je dejala vodja ženske ekipe Silva Pečovnik in nadaljevala: "Naš prvi cilj je ostati v ligi. Sicer bomo igrale v okrnjeni postavi, saj je naša najboljša igralka, Barbara Jurančič, v veselem pričakovanju, vendar se bomo kljub vsemu potrudile, da bomo nadgrajevale rezultate."



Kaj početi med prazniki?

Prvomajski prazniki so tisti prvi pravi, ko že lahko upamo na odlično vreme in si zamilimo raznolika doživetja. Vsak od vas ima najbrž že veliko idej, kako izkoristiti proste dni. A kljub temu vam ponujamo nekaj predlogov, s katerimi si lahko popestrite in koristno preživite dela proste dni.

Tekst: Urša Zidanšek



Pohodniški izleti v naravo

Prvomajski prazniki so kot nalašč za sprehode in izlete v naravo. Še posebej je v tem času privlačno sredogorje zaradi vremenskih razmer.

IDEJA!

Robanov kot in Igla

Čudovita ledeniška dolina, nič manj veličastna kot njena bolj znana sosedja Logarska dolina. Tovrsten izlet je primeren tudi za majhne otroke in če iščete nekoliko manj turistično destinacijo, je Robanov kot kot nalašč za vas.

Izhodišče: Robanov kot (650 m).

Čas hoje: dobro uro v eno smer.

Zahtevnost: lahka pot.

Zanimivost: skalni obelisk Igla (oblika kakih 30 m visoke skale res spominja na iglo, zlasti še, ker je med pobočjem in samotarjem ozka razpoka (šivankino uho), skozi katero je nekdaj vodila peš pot).

Ko nastopi lakota: Turistična kmetija Govc-Vrtnik ponuja številne tradicionalne dobrote.

Če vam ostane čas: obiščite tudi pravljичni gozd v Logarski dolini.

Brezplačne delavnice

V času praznikov se po vseh krajih odvijajo razne brezplačne delavnice za otroke in tudi starejše. V tovrstnih delavnicah lahko uporabite svojo domišljijo, spretnost ter se ob tem tudi izvrstno zabavate.

IDEJA!

DUM Maribor vabi

Zveza prijateljev mladine in Dom ustvarjalnosti mladih Maribor v času prvomajskih počitnic organizirajo številne delavnice za vse starosti. Likovne delavnice, modelarske delavnice, gibalne delavnice, jezikovne delavnice, delavnice prve pomoči, glasbene delavnice in številne druge aktivnosti.

Več info: www.zm-mb.si.



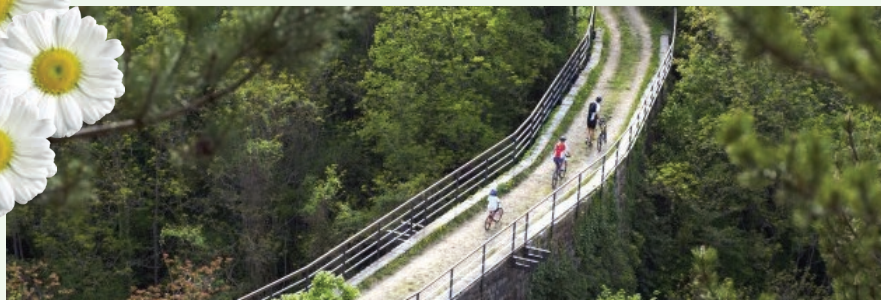
Kresovanja

Vrhunec prvomajskih praznikov so tradicionalna kresovanja in prvomajske prireditve, ki jih spremljajo koncerti in drugi nastopi. Kresovi na zadnji aprilski dan ustvarijo prav čaroben občutek. Kresovanja so tako rekoč skoraj povsod, zato vam najbrž ne bo težko poiskati vam bližnjega.

IDEJA!

Nekaj krajev, kjer letos obljublajo nepozabna kresovanja:

- Kresovanje na Treh kraljih pri cerkvi,
- Kresovanje na Ptujem morju, Ranca Ptuj,
- Veliko kresovanje v Rušah.



Izleti s kolesom

Seveda pa se na izlet lahko odpravite tudi s kolesom, naj bo vaš cilj vzpetina, bolj oddaljen kraj ali pa prijatelj, ki živi na drugem koncu mesta. Preden se odpravite na pot, pa poskrbite, da bo vaše kolo v brezhibnem stanju, na poti pa upoštevajte prometne predpise in seveda uživajte!

IDEJA!

S kolesom po Parenzani

Parenzana je bila 123 kilometrov dolga ozkotirna železnika proga, ki je povezovala kraje od Trsta do Poreča. Danes ji pravijo pot zdravja, saj jo po več kot 100 letih, odkar je po njej zapeljal prvi vlak, uporabljajo rekreativci, pohodniki, kolesarji, tekači, športniki in vsi domačini in gostje.

Izhodišče: za izlet si lahko izberete katerikoli odsek, odvisno od časa, ki ga imate na voljo. Predlagamo smer Jagodje-Strunjan-Portorož-Jagodje (26 km).

Pot: vodi skozi stara mesta in naselja, enkrat tik ob morju, drugič med vinogradi in nasadi oljk. Speljana je skozi kratke tunele, prečka doline in se vzpenja preko nizkih gričkov.

Zahtevnost: primerna je za vsakogar, ni prezahtevna.

Zanimivost: pot je zanimiva, raznovrstna in informativna. Ob progi je veliko počivališč, kjer si lahko oddahnete in dobite zanimive dodatne informacije.

Namig: 2. 5. 2015 se lahko udeležite prvomajske Parenzane od Poreča do jame Baredine.



Pikniki

Pikniki so kot nalašč za druženje. Parki, jase in nabrežja rek ter navsezadnje tudi domači vrtovi vabijo k posedanju na trati, prigrizkom ter rekreaciji. Pazite pa na to, da je na površini, kjer prirejate piknik, to dovoljeno ter seveda, da za seboj ne puščate odpadkov.

IDEJA!

Poleg odlične kulinarike na piknik sodijo tudi zabavne igre

Ker vemo, da ste pri pripravi hrane in prigrizkov za piknik že vsi bržkone veliki mojstri, vam tokrat ponujamo nekaj idej za popestritev:

- hulahop obroč,
- domača tarča,
- križci krožci v naravi,
- obroči in steklenice.

Preberi kakšno knjigo

Ste knjižni molj? Ali berete le na počitnicah? Če se najdete v teh opisih, so prazniki priložnost, da se prostovoljno spoprijateljite s kako knjigo. Rabite namig?

IDEJA!

Vroče branje ta hip:

- Svetlana Makarovič: Zlata mačja preja
- Yuval Noah Harari: Sapiens
- Luise Hay: Življenje je tvoje
- Gillian Flynn: Ni je več
- Boštjan Napotnik: Orodjarna



NAMESTO ZAKLJUČKA

Zapomnite si! Prazniki so čas, ki ga imamo možnost preživeti z ljudmi, ki jih imamo najraje in ob aktivnostih, ki nas veselijo.

Uživajte!



Vir: www.wikipedia.org



Imate vprašanje

Vprašanje št. 1

Letalska nesreča v francoskih Alpah me je pretresla, sploh zaradi vzrokov, ki so jih preiskovalci navedli. Zastavilo pa se mi je vprašanje o črnih skrinjicah, katere so vedno tako iskane in načeloma tudi uporabne, saj nam pomagajo dojeti, kaj se je dogajalo. Lahko napišete kaj o tem, od kdaj jih uporabljamo, kdo jih je izumil itd.?

Odgovarja: Dejan Klančnik

Vsako potniško ali poslovno letalo mora biti opremljeno z zapisovalnikom zvoka v pilotski kabini in zapisovalnikom podatkov o letenju. Ta dva kosa opreme običajno imenujemo »črna skrinjica«, čeprav sploh nista črne barve. Da bi ju preiskovalci čim lažje in čim hitreje našli, sta živo oranžne barve in neverjetno odporni. V različnih poizkusih so črne skrinjice denimo izpostavljali ognju s temperaturo do 1.110 stopinj Celzija, pa se nista uničili. Brez težav delujeta v temperaturnem razponu od -55 do 70 stopinj Celzija in lahko shranita najmanj za 25 ur podatkov o letenju. Črna skrinjica je izumil mlad avstralski znanstvenik dr. David Warren. Sredi 50. let prejšnjega stoletja (natančneje leta 1956) je delal v laboratoriju za letalske raziskave v Melbournu in sodeloval pri preiskavi skrivnostne nesreče prvega reaktivnega potniškega letala. Takrat je spoznal, da bi bilo za preiskovalce koristno, če bi vedeli, kaj se je dogajalo tik pred nesrečo, zato se je lotil izdelave osnovnega zapisovalnika

podatkov letenja. Prvo napravo je predstavil leta 1957, toda šele leta 1960, po nepojasneni letalski nesreči v Queenslandu, je Avstralija postala prva država na svetu, ki je uvedla obvezno vgradnjo črne skrinjice v vsa potniška letala. Glavna naloga zapisovalnika zvokov v pilotski kabini je posneti pogovore posadke (komunikacija med posadko in kontrolo na zemlji ter z drugimi letali) in nadzorovati zvoke v kabini (zvoke motorja, opozorila o izgubi vzgona ali opozorilni piski).

Enako pomemben kot zapisovalnik zvokov v pilotski kabini je zapisovalnik podatkov o letenju, ki zapisuje podatke o času, višini, hitrosti in smeri letenja, premike posameznih zakrilc na krilih, delovanje avtopilota, količino goriva itd.

V prihodnosti bodo črne skrinjice na letalih po vsej verjetnosti zamenjali z dvosmernimi podatkovnimi linki, ki bodo podatke o stanjih v letalu in njegovi okolici prek satelitov posredovali v visoko zmogljive računalnike na zemeljskih postajah. Na ta način se bo povečala količina shranjenih podat-

kov o letu in dostop do teh podatkov v primeru letalske nesreče. Znižali se bodo tudi stroški, ki jih imajo preiskovalci zaradi iskanja črnih skrinjic na težko dostopnih področjih. Letenje, kljub povečanemu številu nesreč v zadnjem času, ostaja najbolj varen množični transport. Statistično gledano se na milijon poletov zgodi en s tragičnim koncem. V večini primerov pa gre krivdo iskati na človeški strani. Ali na strani posadke in kontrolorjev letenja ali pa na strani vzdrževalcev.

Vir: <http://natgeotv.com>



Takšne črne skrinjice, ki so v bistvu oranžne barve, se iščejo, ko pride do letalskih nesreč

Vprašanje št. 2

Pred malo več kot enim letom sem kupil DVD predvajalnik, na katerega sem dobil enoletno garancijo. Zdaj mi je kar naenkrat prenehal delovati. Lahko od prodajalca zahtevam, da mi ga popravi?

Odgovarja: Rebeka Tramšek

Kadar ugotovite, da ima izdelek napako, lahko pri prodajalcu uveljavljate odgovornost za napake na izdelku. Če je izdelek kupljen v EU, zakonodaja namreč nalaga prodajalcem obve-

zno, dveletno odgovornost prodajalca za napake na izdelku. Prodajalca pa morate obvestiti o stvarni napaki v roku dveh mesecev, ko je napaka odkrita. Pri tem je pomembno, da je napaka obstajala že v času nakupa. Če se napaka pokaže v 6 mesecih od nakupa, se šteje, da je obstajala že v času nakupa (izročitve). Če prodajalec napake ne bi priznal, vam mora dokazati, da je bil prodan izdelek v času prodaje brez napake.

Izdelek, kupljen kjerkoli v EU, lahko vrnete prodajalcu in zahtevate popravilo ali zamenjavo. Če izdelek v razumnem času ali brez težav ni mogoče popraviti ali zamenjati, lahko zahtevate vračilo denarja ali znižanje cene. Kadar je izdelek kupljen v Sloveniji, lahko v primeru

stvarne napake izbirate med vsemi možnostmi: popravilo (odprava napake), vrnitev dela plačanega zneska v sorazmerju z napako, zamenjava izdelka z novim brezhibnim izdelkom ali vračilo denarja.

Ne glede na to, da ste dobili za izdelek garancijo, lahko uveljavljate od prodajalca pravice, ki izhajajo iz obvezne dveletne garancije. Garancija je sicer prostovoljna, v Sloveniji pa je za nekatere (zlasti tehnične izdelke) obvezna. Pravice, ki iz nje izhajajo, če niso zakonsko določene, so določene v samih pogojih garancije (garancijski list).

Vir: Zakon o varstvu potrošnikov, Priročnik za potrošnike ZPS in EPC: Izdelek z napako in garancija pri nakupih v EU, www.epc.si



Vprašanje št. 3

V naši družini se pozimi radi grejemo v puhastih bundah, a se vsako pomlad sprašujem, kako naj jih očistim, da jih ne bom poškodovala. Imate kakšen nasvet?

Odgovarja: Urša Lapajne Geisler

Ceprav je puhasta bunda zelo topla in udobna, je lahko njeno čiščenje razlog za slabo voljo. Polnilo se lahko poškoduje, posledično pa nas bunda naslednjo zimo ne bo grela tako, kot nas je doslej. Pri čiščenju je vsekakor treba upoštevati navodila proizvajalca, saj edino on pozna vrhni material, vrsto polnila in morebitne dodatke. Če je dovoljeno bundo prati, upoštevajte temperaturo in način pranja (ročno, v pralnem stroju). Prav tako je na etiketi označeno, ali lahko bundo sušite v sušilnem stroju. V kolikor lahko bundo perete in nato

za sušenje uporabite sušilni stroj, velja poskusiti z naslednjim trikom: bunde, polnjene s puhom, sušite v sušilnem stroju skupaj z dvema teniškima žogicama. Tako se bo puh med sušenjem lepo razporedil in ne bo ostajal v kepah ali puščal madežev na določenih mestih. Na splošno si velja zapomniti, da svoje puhovke ne sušite na zraku, saj bo to zaradi debeline trajalo predolgo in bunda bo smrdela. Če navodil o vzdrževanju oblačila nimate več, je praktično vaša edina možnost obisk kemične čistilnice. Tam bodo za vaše oblačilo znali poskrbeti.

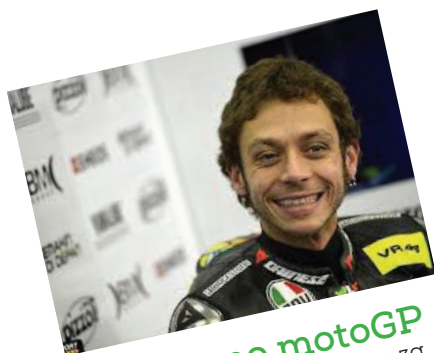


Pri sušenju uporabite teniške žogice

Vas morda zanima, kako so gradili egipčanske piramide, ali pa bi morda želeli izvedeti, kaj napoveduje nova zakonodaja? **Imate vprašanje?** Pošljite nam ga na uredništvo Metalurga. Potrudili se bomo in za vas poiskali odgovore. Vprašanja lahko pošljete tudi anonimno. Slike pri vprašanjih so simbolične.



Trendi Metalurg



Gledamo motoGP

Kdo pravi, da ni prostora za starce? Valentino Rossi to sezono doživlja drugo pomlad. 36-letnik po dveh dirkah vodi v skupnem seštevku razreda motoGP in poudarja, da še ni rekel zadnje. Bodo izkušnje premagale mladost?

Pijemo bezgov sok

Bezeg ima številne zdravilne lastnosti – pomaga pri sladkorni bolezni, senenem nahodu, spodbuja delovanje znojnic, niža vročino, čisti kri ... Uporabna je cela rastlina, najraje pa si pripravimo bezgov sok iz cvetov, ki nas nato osvežuje celo poletje. Pripravite in privoščite si ga tudi vi!



Barvamo se na sivo

Narobe svet! Naše mame in babice zapravljajo denar, da z barvanjem prikrivajo svoje sive lase, mladenke pa si želijo točno to – sivih las. Zvezdnice so že nekaj časa navdušene na »babičino barvo«, sedaj pa ta trend srečamo tudi na naših ulicah. In veste kaj? Z ustreznim make-upom sploh ni videti slabo!

Obiščimo TVU

Od 15. maja do 30. junija bo potekal 20. Teden vseživljenjskega učenja (TVU). Brezplačno bo na voljo več tisoč prireditev po vsej Sloveniji, tudi v Slovenski Bistrici. Spremljajte časopisje in ne zamudite priložnosti, da si razširite obzorja.



Praznujemo 1. maj

Sindikata Skei Impol čestita vsem delavcem in občanom za praznik dela in vabi na osrednjo proslavo ob tem prazniku. Praznik dela bodo obeležili na srečanju na Farovcu, kjer vas pričakujejo 1. maja ob 11. uri. Veselo bo!

Sindikata KNSS-neodvisnost Impol pa bo 1. maj tradicionalno proslavil pri domu na Osankarici. S kulturnim programom in z nagovorom predsednika sindikata mariborske regije pričnejo ob 10. uri. Poskrbeli bodo za glasbo, hrano in pijačo. Vabijo v svojo družbo!

POPRAVEK

V prejšnji številki Metalurga nam jo je zagodel tipkarski škrtat. Zatipkali smo se na strani 13, Edvard Sleček je namreč v skupini Impol aktiven že od leta 1977 in 1984, kot je bilo zapisano. Prav tako je tipkarski škrtat ponagajal na strani 25, in sicer pri Mojci Rejc, ki smo ji pomotoma dodali še en priimek. Za napake se opravičujemo!



				IMPOL	GRADBENI DELO- VODJA	KRAJ PRI BANJA LUKI	KAJENJE	RIHARD JAKOPIČ	PREGNAN- STVO	ŽELEZNI- ŠKA PROGA	IMPOL	SOBAV KMEČKI HIŠI	FR. FILOZOF (JEAN PAUL)	MANDARINA BREZ PEČK	FR. ZGOD. RELIGIJE (ERNEST)	BESEDE BREZ NAGLASA
				POHOD, PREMIK (ZARGON.)							ŽAREČI DELCEK SNOVI					
				OLUPKI							TEK PRED SKOKOM					
				KRAJ PRI MOSTU NA SOČI							NEM. POLIT. (FRIEDRICH)					
								HRVAŠKO LETOVIŠČE								
								HEBREJ. ČRKA								
IMPOL	VZDEVEK MATJAJA SMODIŠA	DIRKAČ MONTAYA	ZAHODNI MONGOLI							AM. FILMSKI JUNAK						
			IGRALEC BLOOM							PESNIKOV IZDELEK						
KIKS, NAPAKA								EVROP. GORSTVO				STARO ZELEZO				
								RED (V BIOLOG.)				OTOK PRI ŠIBENIKU				
RUSKI JEZIKO- SLOVEC (NIKOLAJ)					KOVAŠKO DELO				SL. IGR. (JANEZ)						FR. - ŠVIC. PISATELJ (CLAUDE)	SOROD- NICA GOSI
					POPOLNA ZMEDA				OVOJ SADEŽA							
IZDELO- VALEC OBLEK								BOSANSKI PESNIK (JOSIP)					KRAJ PRI POREČU			
								KRESALO					SILA VLECENJA			
ŽIVINSKA KRMA						IME VEČ SL. VASI						GORSKI HRBET				
						IT. SKLAD. (NICOLLO)						LOJZE ROZMAN				
ANION ALI KATION				OPOGUM- LJEN ČLOVEK												
				OJDIP												
IMPOL	PRIOSTREN KOVINSKI DEL SEKIRE	PISATELJ. MUCK						NIKOLAJ PIRNAT			TEKMA S COLNI					
		JUŽNOAM. OPICA						KUB. PIS. (REINALDO)								
ZBORO- VANJE					LOG											
					ŠP. NOGO- METAŠ (JESUS)											
ELDA VILER			FINSKO JEZERO													
			LUNINA FAZA													
DALMA- TINSKA KLAPA																
GRŠKA BOGINJA NESREČE				ŽLAHTNA KAPLJICA												
				TADEJ SLABE												
VERBENI PODOBNA LONČNICA										IMPOL						
GRŠKI LADJUSKI MOGOTEČ (ARISTOTEL)											GESLO KRIZANKE					

Nagrajenci križanke Metalurg 1/2015:

- 1. bon za 40 evrov: Vojko Markovič, Impol FT**
- 2. bon za 40 evrov: Žiga Tramšek, Impol PCP**
- 3. bon za 40 evrov: Branko Strnad, Impol LLT**

Nagrajenci nagrade prevzamete v tajništvu Kadringa.

Geslo tokratne križanke pošljite v uredništvo Metalurga do 15. junija 2015.

Trije izžrebani nagrajenci boste prejeli vsak **bon za Mercator v vrednosti 40 evrov.**

Menjamo folijo za vic

Časovni pasovi

Pride ruski premier Medvedjev k predsedniku Putinu in mu nervozno reče, naj ukine te časovne pasove. »Zakaj?«, ga vpraša Putin. »Ah, ne najdem se s temi časi. Odletim v drugo mesto, pokličem domov, pa že vsi spijo. Zadnjič sem tebe zbudil ob 4-ih zjutraj, a sem mislil, da je šele večer. Kličem Angelo Merklovo, da ji čestitam za rojstni dan, pa mi reče, da ga je imela včeraj. Žaželim srečno novo leto kitajskemu predsedniku, pa pravi, da bo to jutri.« »Ma dobro, to so same piz...rije«, mu odgovori Putin. »Ma kakšne piz...rije? A se spomniš, ko se je zrušilo tisto poljsko letalo s predsednikom vred? Jaz jih kličem, da bi jim izrazil sožalje, pa letalo sploh še ni vzletelo!«

Prispeval: Bogo Teršek

Pokojnina

Stari gospod gre v banko po svojo pokojnino, vendar pozabi osebno izkaznico. Da bi dokazal, da je upokojen, si odpre srajco in pokaže svoje sive kocine. Ko pride domov, ga žena vpraša: »Si šel po pokojnino in spet pozabil osebno izkaznico?« Mož prizna napako, vendar pove, na kakšen način je dokazal svojo upokojenost ter vseeno dobil denar. Žena pa se odreže: »Škoda, da nisi odprl zadrga na hlačah, potem bi dobil še invalidnino!«

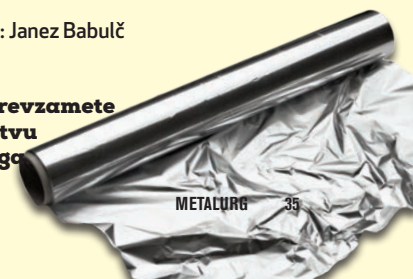
Prispevala: Romana Črešnar

Zdravniški pregled

Zgodilo se je Fonzeju nekega dne. Po opravljenem zdravniškem pregledu in vseh testih mu na končnem pogovoru doktor reče: »Fonza, vi ste svoje spili!« Fonza pa odgovori: »Saj jaz to vem, samo brat ga pa še ima 300 litrov.«

Prispeval: Janez Babulč

Folije prevzamete v tajništvu Kadringa



15 let

Kot specializiran izvajalec dodatnega pokojninskega zavarovanja že 15 let zagotavljamo varnost in donosnost sredstev zavarovancev.

60 %

Zajamčena donosnost po pokojninskem načrtu Moje naložbe znaša 60 % donosnosti državnih vrednostnih papirjev, kar je polovico več kot znaša zakonski predpis. V letu 2015 znaša zajamčena donosnost 2,3 %, kar presega dvakratnik obrestne mere na enoletne depozite v bankah in hranilnicah.

100 %

Pripisana donosnost v obdobju 2001-2014 je znašala 100,67 %. Vplačila iz začetka poslovanja smo podvojili, obenem pa za dvakrat presegli inflacijo v tem obdobju.

Podvojite
pričakovanja.



www.moja-nalozba.si

